

PR1: EARs Standardized 4-Countries Anti-Dropout Protocol

Co-funded by
the European Union

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις που εκφράζονται είναι αυτές του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτό

PR1: EARS

Σταθμισμένο Πρωτόκολλο μεταξύ 4 χωρών κατά της Σχολικής Εγκατάλειψης

ERASMUS+

KA2 Συνεργασία για καινοτομία και ανταλλαγή καλών πρακτικών

KA220 Συμπράξεις Συνεργασίας στον τομέα της σχολικής εκπαίδευσης

«EARS - Εκπαιδευτική Συμφωνία ως απάντηση στη σχολική εγκατάλειψη»

Αριθμός συμφωνίας 2021-1-IT02-KA220-SCH-000032619

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας: <https://www.erasmusears.net/>

*PR1: EARS Σταθμισμένο Πρωτόκολλο μεταξύ 4 χωρών κατά της Σχολικής
Εγκατάλειψης*

Co-funded by
the European Union

ERASMUS+

ΚΑ2 Συνεργασία για την καινοτομία και την ανταλλαγή καλών πρακτικών

ΚΑ220 Σύμπραξη συνεργασίας στη σχολική εκπαίδευση

"EARS - Εκπαιδευτική συμφωνία ως απάντηση στη Σχολική Εγκατάλειψη "

Συμφωνία επιχορήγησης Ν. 2021-1-IT02-ΚΑ220-SCH-00032619

**ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ
ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ
ΤΗΣ ΠΡΩΡΗΣ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ
ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ**

ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ: "Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν".

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ	5
A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
1. Ο στόχος του εγχειριδίου	6
2. Μέθοδος εργασίας	7
B. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ	9
Γ. ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ.....	13
ΠΡΟΦΙΛ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.....	13
ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ.....	15
1. Το σχολείο ως συνεργατικό περιβάλλον μάθησης.....	15
2. Αποτελεσματική ηγεσία και σχολική διακυβέρνηση	16
3. Δικτύωση και επίσημη συνεργασία	16
4. Ειδική σχολική κατάσταση και κρίσιμες πτυχές.....	17
ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ.....	21
1. Δεξιότητες και ικανότητες του εκπαιδευτικού.....	21
2. Εκπαίδευση STEM	22
3. Εκπαίδευση, υποστήριξη και συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών	23
4. Οι εκπαιδευτικοί και οι σχέσεις τους με τους μαθητές και τους γονείς	26
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΜΑΘΗΤΩΝ.....	27
1. Επίτευξη ενός ασφαλούς, αξιόπιστου και ανοικτού περιβάλλοντος.....	27
2. Συμμετοχή του μαθητή στο σχολείο	27
3. Επαγγελματικός προσανατολισμός και υποστήριξη	29
4. Εξωσχολικές και εξωσχολικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες	31
5. Μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις	33
6. Παρακολούθηση μαθητών υψηλού κινδύνου	35
7. Πρόσφυγες, μετανάστες και Ρομά	36
8. Μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (SEN) και μαθησιακές δυσκολίες.....	38
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ.....	41
1. Επικοινωνία και πληροφόρηση.....	41
2. Συμμετοχή των γονέων στη σχολική διακυβέρνηση	45
3. Συμμετοχή των γονέων στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες	48

4. Οικογενειακή μάθηση.....	50
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ	52
1. Διεπιστημονικές ομάδες εντός και εκτός του σχολείου.....	52
2. Συμπράξεις μεταξύ σχολείου και αγοράς εργασίας.....	55
3. Συμπράξεις μεταξύ σχολείων και τοπικών (περιφερειακών) οργανώσεων και δήμων	57
Δ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	61

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Αυτό το εγχειρίδιο έχει υλοποιηθεί στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος **Erasmus+ « EARS - Εκπαιδευτική Συμφωνία ως απάντηση στη Σχολική Εγκατάλειψη»** (2021-1-IT02-KA220-SCH-000032619). Δημιουργήθηκε και αναπτύχθηκε από τον Οκτώβριο του 2022 έως τον Ιούνιο του 2023 από τη συνεργασία που απαρτίζεται από τους οργανισμούς GEMEENTE 'S-HERTOGENBOSCH - WEENER XL (Ολλανδία), IC Corrago (Ιταλία), FONDAZIONE CFP C.E.S.T.A. (Ιταλία), ASOCIATIA EDULIFELONG (Ρουμανία), SISERA Greece (Ελλάδα), OPEN UP (Ελλάδα), Wusmed (Ισπανία), TIRANTES (Ολλανδία), DANMAR COMPUTERS (Πολωνία), ως μια συλλογική προσπάθεια που στοχεύει στην αντιμετώπιση μιας από τις πιο πιεστικές προκλήσεις στην εκπαίδευση σήμερα: την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου.

Μέσω της εποικοδομητικής συνεργασίας και του διαπολιτισμικού διαλόγου, έχουμε εστιάσει σε στρατηγικές που εφαρμόζουν οι εκπαιδευτικοί στις χώρες εταίρους μας. Εντοπίζοντας κοινά μοτίβα και συνθέτοντας κρίσιμες πτυχές διαφόρων προσεγγίσεων, δημιουργήσαμε μια σύνοψη πρακτικών γνώσεων που ευθυγραμμίζονται με τα πρότυπα που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι εταίροι συμμετείχαν ενεργά στην απόκτηση μιας βαθιάς εικόνας για τις μεθοδολογίες των ομολόγων τους. Αυτό περιλάμβανε τον εντοπισμό κοινών σημείων και διακριτικών χαρακτηριστικών των βέλτιστων πρακτικών τους, επιτρέποντας την εξαγωγή βασικών στοιχείων που συμβάλλουν σε επιτυχημένες παρεμβάσεις. Οι προσεγγίσεις που προέκυψαν και παρουσιάζονται σε αυτό το εγχειρίδιο έχουν επιλεγεί προσεκτικά από την εταιρική σύμπραξη, αντιπροσωπεύοντας μια συλλογική έγκριση των πιο αποτελεσματικών στρατηγικών από κάθε χώρα.

Στον πυρήνα του, αυτό το εγχειρίδιο αποτελεί απόδειξη της αταλάντευτης δέσμευσής μας για τη συλλογική και προσβάσιμη εκπαίδευση για όλους. Ενσωματώνει το πνεύμα της καινοτομίας και της συνεργασίας, προσφέροντας πρακτική καθοδήγηση σε εκπαιδευτικούς και άλλους φορείς εκπαίδευσης, καθώς αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της διατήρησης και της επιτυχίας των μαθητών σε ένα περιβάλλον πλούσιο σε πολυπλοκότητα.

Καθώς ξεκινάμε το ταξίδι εφαρμογής των στρατηγικών που περιγράφονται σε αυτό το εγχειρίδιο, ας παραμείνουμε αφοσιωμένοι στον κοινό στόχο της δημιουργίας ενός εκπαιδευτικού περιβάλλοντος όπου οι μαθητές θα ενδυναμώνονται να παραμένουν αφοσιωμένοι και να επιτυγχάνουν στις ακαδημαϊκές τους διαδρομές, μετριάζοντας έτσι τις προκλήσεις που θέτει η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Μαζί, μέσω της διάδοσης και της εφαρμογής αυτών των βέλτιστων πρακτικών, μπορούμε να κάνουμε σημαντικά βήματα για τη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης του σχολείου και την προώθηση ενός πιο περιεκτικού και υποστηρικτικού εκπαιδευτικού τοπίου. Μαζί, μπορούμε να οικοδομήσουμε ένα μέλλον, όπου κάθε παιδί έχει την ευκαιρία να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητές του.

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ

Το εγχειρίδιο είναι οργανωμένο σε τέσσερα κεφάλαια, τα οποία περιγράφουν τα ακόλουθα θέματα:

Κεφάλαιο Α: Η εισαγωγή παρουσιάζει εν συντομία τον τρόπο με τον οποίο προέκυψε αυτό το εγχειρίδιο και τον στόχο του να μοιραστεί πληροφορίες και βέλτιστες πρακτικές για δασκάλους και εκπαιδευτικούς για την υποστήριξη της συμμετοχής και της δέσμευσης των μαθητών και την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Η πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου απαιτεί μια πολύπλευρη και ολοκληρωμένη προσέγγιση που στοχεύει στις βαθύτερες αιτίες των ποσοστών εγκατάλειψης και εφαρμόζει ολιστικές σχολικές στρατηγικές για τη διατήρηση τη συμμετοχής και των κινήτρων των μαθητών καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαιδευτικής τους πορείας.

Κεφάλαιο Β: Το κεφάλαιο Κατανόηση του προβλήματος της εγκατάλειψης και των επιπτώσεών της αναφέρεται σε μια λεπτομερή έκθεση που αναλύει τους λόγους της σχολικής εγκατάλειψης και τις σημαντικές συνέπειες που μπορεί να επηρεάσουν τα άτομα, τις κοινότητες και γενικότερα την κοινωνία. Είναι σημαντικό να αναπτυχθούν και να επενδυθούν κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση του φαινομένου της εγκατάλειψης του σχολείου, ώστε να κατανοηθεί γιατί οι μαθητές εγκαταλείπουν το σχολείο πριν ολοκληρώσουν την εκπαίδευσή τους και να αναλυθούν οι σημαντικές επιπτώσεις του φαινομένου στα άτομα και την κοινωνία.

Κεφάλαιο Γ: Το μοντέλο που αναπτύσσεται στο τρίτο κεφάλαιο παρέχει πληροφορίες και βέλτιστες πρακτικές που συγκεντρώθηκαν από τους εταίρους του έργου μέσω αποτελεσματικών διδακτικών μεθόδων και προσεγγίσεων, αυξημένης κοινωνικής υποστήριξης και στοχευμένων παρεμβάσεων για τη μείωση του φαινομένου της εγκατάλειψης του σχολείου με τη διασφάλιση ότι όλοι οι μαθητές έχουν ίσες ευκαιρίες να επιτύχουν στην εκπαίδευσή τους. Σημείο εκκίνησης αποτελεί η σχολική προσέγγιση που εστιάζει στην εκπαίδευση με επίκεντρο τον μαθητή μέσω μεθόδων STEM. Εξηγούνται οι ρόλοι της διεύθυνσης του σχολείου, των εκπαιδευτικών, της οικογένειας και των διαφόρων ενδιαφερομένων μερών, τονίζοντας τη σημασία της συμμετοχής και των συνεργασιών τους.

Κεφάλαιο Δ: Η επαγγελματική ανάπτυξη περιγράφει την πρακτική κατάρτιση των εκπαιδευτικών σχετικά με το πώς να εμπλέκουν τους μαθητές στη λήψη σχετικών μέτρων, ώστε να αντιμετωπίζουν με μεγαλύτερη επιτυχία την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Η εν λόγω κατάρτιση, αποτελείται από τρεις θεματικούς πυλώνες, α) την εμπλοκή της οικογένειας, β) τη μάθηση του μέλλοντος και γ) την αγορά εργασίας, ενώ παράλληλα καλύπτει όλα τα συναφή θέματα που περιγράφονται στο παρόν εγχειρίδιο.

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ο στόχος του εγχειριδίου

Το σχολείο αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, αλλά δεν μπορεί να λειτουργήσει μεμονωμένα, καθώς υπάρχουν παράγοντες εκτός σχολείου που επηρεάζουν το επίπεδο δέσμευσης και επιτυχίας ενός μαθητή. Επομένως, απαιτείται μια "ολιστική σχολική προσέγγιση" για την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Στην προσέγγιση αυτή, η σχολική κοινότητα (σχολικοί ηγέτες, διδακτικό και μη διδακτικό προσωπικό, μαθητές, γονείς και οικογένειες) συμμετέχουν σε μια συνεκτική, συλλογική και συνεργατική προσπάθεια, με ισχυρή συνεργασία με εξωτερικούς φορείς και την κοινότητα.

Αυτό το εγχειρίδιο έχει ως στόχο να μοιραστεί πληροφορίες και βέλτιστες πρακτικές για τους εκπαιδευτικούς και τους παιδαγωγούς για την υποστήριξη της συμμετοχής και της δέσμευσης των μαθητών και την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Για να είμαστε επιτυχείς, πρέπει να αντιμετωπίσουμε όλες τις ψυχολογικές ανάγκες των μαθητών, όπως την ασφάλεια, την ταυτότητα, το ανήκειν, τον σκοπό και την ικανότητα. Εκτός από τις ψυχολογικές ανάγκες που αναφέρθηκαν, είναι σημαντικό να εξετάσουμε και άλλους τομείς που μπορούν να υποστηρίξουν τη συμμετοχή των μαθητών και να αποτρέψουν την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Ακολουθούν ορισμένες πρόσθετες προϋποθέσεις που πρέπει να εξετάσουμε:

- **Κοινωνική υποστήριξη:** Οι μαθητές πρέπει να αισθάνονται συνδεδεμένοι με τους συμμαθητές τους, τους καθηγητές και άλλα μέλη της σχολικής κοινότητας. Η ενθάρρυνση θετικών σχέσεων, η ενίσχυση της αίσθησης του ανήκειν και η προώθηση ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να αισθάνονται πιο αφοσιωμένοι και να έχουν κίνητρα να παραμείνουν στο σχολείο.
- **Ακαδημαϊκή δέσμευση:** Οι μαθητές πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στις μαθησιακές τους εμπειρίες. Η παροχή ενός ουσιαστικού και σχετικού προγράμματος σπουδών, η ενσωμάτωση διαδραστικών μεθόδων διδασκαλίας και η προσφορά ευκαιριών για πρακτική μάθηση μπορούν να ενισχύσουν τη δέσμευση των μαθητών και να μειώσουν την πιθανότητα πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.
- **Εξατομίκευση:** Η αναγνώριση και η προσαρμογή στις ανάγκες και τα μαθησιακά στυλ των μαθητών μπορούν να συμβάλουν σημαντικά. Η διαφοροποιημένη διδασκαλία, τα εξατομικευμένα σχέδια μάθησης και η προσαρμοσμένη υποστήριξη μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να νιώσουν ότι εκτιμούν και ότι έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στην εκπαιδευτική τους πορεία.

- **Συναισθηματική ευημερία:** Η υποστήριξη της συναισθηματικής ευημερίας των μαθητών είναι ζωτικής σημασίας για τη συνολική επιτυχία τους στο σχολείο. Η προώθηση ενός θετικού σχολικού κλίματος, η παροχή πρόσβασης σε συμβουλευτικές υπηρεσίες και η διδασκαλία δεξιοτήτων συναισθηματικής ρύθμισης και ανθεκτικότητας μπορούν να συμβάλουν σε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον.
- **Γονική συμμετοχή:** Η οικοδόμηση ισχυρών συνεργασιών μεταξύ σχολείων και οικογενειών είναι απαραίτητη. Η ενθάρρυνση της συμμετοχής των γονέων, η προώθηση της ανοιχτής επικοινωνίας και η παροχή πόρων στους γονείς για την υποστήριξη της εκπαίδευσης του παιδιού τους μπορούν να δημιουργήσουν ένα υποστηρικτικό δίκτυο που να προάγει την επιτυχία των μαθητών.
- **Μελλοντικός προσανατολισμός:** Η βοήθεια των μαθητών να οραματιστούν τους μελλοντικούς τους στόχους και τις φιλοδοξίες τους μπορεί να τους δώσει μια αίσθηση σκοπού και κινήτρων. Η προσφορά επαγγελματικής καθοδήγησης, προγραμμάτων καθοδήγησης και έκθεσης σε πραγματικές εμπειρίες μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν τη σημασία της εκπαίδευσής τους και τις ευκαιρίες που μπορεί να τους προσφέρει.
- **Φωνή και δράση των μαθητών:** Η ενδυνάμωση των μαθητών με τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, η παροχή λόγου στη διαμόρφωση των μαθησιακών τους εμπειριών και η παροχή ευκαιριών για ηγεσία και υπευθυνότητα μπορούν να ενισχύσουν την αίσθηση της ιδιοκτησίας και της δέσμευσης στην εκπαίδευσή τους.
- **Εμπιστευτικότητα και προστασία δεδομένων:** Σεβασμός της ιδιωτικής ζωής των (μεταναστών) μαθητών και των οικογενειών τους. Τήρηση των νομικών απαιτήσεων σχετικά με την προστασία των δεδομένων και διασφάλιση της ασφαλούς διαχείρισης των προσωπικών πληροφοριών.

2. Μέθοδος εργασίας

Το παρόν εγχειρίδιο προκύπτει από την προσαρμογή των βέλτιστων πρακτικών στις χώρες εταίρους του έργου (Ελλάδα, Ιταλία, Ρουμανία, Πολωνία, Ισπανία). Βασίζεται σε μια ανταλλαγή επαγγελματικής εμπειρίας και τεχνογνωσίας για την εξεύρεση μιας σύνθετης και κατάλληλης ισορροπίας μεταξύ των διαδικασιών, των εργαλείων και των αρμοδιοτήτων που εφαρμόζουν οι εκπαιδευτικοί

και οι φορείς εκπαίδευσης που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Οι εταίροι ασχολήθηκαν με την ακριβή εικόνα των εκπαιδευτικών μεθοδολογιών των συναδέλφων τους, βρίσκοντας κοινά μοτίβα στις βέλτιστες πρακτικές τους και συνθέτοντας

Co-funded by
the European Union

ορισμένες κρίσιμες πτυχές διαφορετικών και πολύπλοκων διαδικασιών, σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ. Οι προσεγγίσεις που προτείνονται σε αυτό το εγχειρίδιο επιλέχθηκαν από την εταιρική σχέση μεταξύ όλων των βέλτιστων πρακτικών που εφαρμόστηκαν σε κάθε χώρα.

(Για την πλήρη επισκόπηση των συλλεχθέντων βέλτιστων πρακτικών, παραπέμπουμε στο παράρτημα 1)

B. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ

Σύμφωνα με το θεωρητικό πλαίσιο του έργου **IO3 -Έρευνα Επιπτώσεων του EARS**, η κρίση της μαθητικής διαρροής, ως κοινωνικό ή ατομικό φαινόμενο ή ως εκδήλωση αδυναμιών του εκπαιδευτικού συστήματος, χαρακτηρίζεται από πολυπλοκότητα και επηρεάζεται από μια σειρά πολλών και διαφορετικών ατομικών, κοινωνικών και εκπαιδευτικών παραγόντων, οι οποίοι συνεπάγονται μια πολυεπίπεδη εξέταση των αιτιών και των συνεπειών του φαινομένου (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής

Πολιτικής /Παρατηρητήριο για τα ζητήματα καταγραφής και αντιμετώπισης της διαρροής, 2017). Η κρίση αυτή μπορεί να έχει δυνητικές επιπτώσεις, οι οποίες μπορούν να προσδιοριστούν σε τρία διαφορετικά επίπεδα:

Σε **προσωπικό επίπεδο**, οι επανειλημμένες ακαδημαϊκές αποτυχίες μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την αυτοαντίληψη των νέων ατόμων. Τέτοιες αποτυχίες οδηγούν συχνά σε αισθήματα άγχους, κατάθλιψης, κοινωνικής απόσυρσης και αρνητικής αυτοεικόνας. Αυτοί οι νέοι μπορεί να χάσουν την αίσθηση των επιτευγμάτων τους και τη θέληση να αναπτυχθούν και να βελτιωθούν. Κατά συνέπεια, οι πιθανότητές τους να βρουν κατάλληλη απασχόληση περιορίζονται, εγκλωβιζόμενοι τους σε έναν κύκλο συνεχούς αποτυχίας. Επιπλέον, μπορεί να αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους ως μειονεκτούντες σε σχέση με τους συνομηλίκους τους και το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο, γεγονός που οδηγεί σε έλλειψη εμπιστοσύνης στις ικανότητες και τις δυνατότητές τους (Bosniadou & Paratheofilou, 1998)

Έρευνες από διάφορες μελέτες (Na, 2017- Adelman & Szekely, 2016- Sum et al., 2019- Lamp et al., 2010) δείχνουν ότι οι ενήλικες που στερούνται προσόντων τείνουν να παρουσιάζουν διάφορα κοινά χαρακτηριστικά, όπως τα ακόλουθα:

- **Ευπάθεια και ευαισθησία:** Τα άτομα αυτά αισθάνονται συχνά ευάλωτα και ευαίσθητα στην κριτική και την αρνητική ανατροφοδότηση.
- **Ενοχή:** Ενδέχεται να νιώθουν ενοχές, οι οποίες πιθανώς προέρχονται από την αντιληπτή ανεπάρκειά τους.
- **Κακή αυτοεικόνα και χαμηλή αυτοεκτίμηση:** Οι ενήλικες χωρίς προσόντα έχουν συνήθως αρνητική εικόνα του εαυτού τους και χαμηλή αυτοεκτίμηση.
- **Χαμηλή αυτοπεποίθηση:** Η έλλειψη προσόντων μπορεί να μειώσει την αυτοπεποίθησή τους σε διάφορους τομείς της ζωής.

- Έλλειψη ενεργοποίησης: Μπορεί να θεωρούν πρόκληση την ανάληψη δράσης ή την παρακίνηση για την επίτευξη των στόχων τους.
- Επιθετική ή υποχωρητική συμπεριφορά: Ως απάντηση σε διάφορες περιστάσεις, μπορεί να επιδείξουν τάσεις επιθετικότητας ή παραίτησης.
- Αυξημένη τρωτότητα: Η μειονεκτική τους θέση τους καθιστά πιο ευάλωτους στο να θυματοποιηθούν από άλλους.

Επιπλέον, οι έφηβοι με χαμηλή αυτοεκτίμηση και μειωμένη αίσθηση προσωπικής αποτελεσματικότητας εμφανίζουν συνήθως τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Εξάρτηση από άλλους: Συχνά βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε άλλους για την επικύρωση και τη λήψη αποφάσεων.
- Έλλειψη φαντασίας: Η δημιουργική τους σκέψη και η φαντασία τους μπορεί να είναι περιορισμένη.
- Έλλειμμα κοινωνικών δεξιοτήτων: Δυσκολεύονται με τις διαπροσωπικές αλληλεπιδράσεις και μπορεί να έχουν δυσκολίες σε κοινωνικές καταστάσεις.
- Έλλειψη διεκδικητικότητας: Η ικανότητα να διεκδικούν τον εαυτό τους και να επικοινωνούν τις ανάγκες τους είναι συνήθως ελλιπής.
- Λειτουργία σταθερής άμυνας: Για να προστατέψουν την αυτοεκτίμησή τους, μπορεί να έχουν συχνά την ανάγκη να αμυνθούν.
- Αξιοποίηση των αλλοτριωμένων μηχανισμών: Χρησιμοποιούνται ανθυγιεινοί αμυντικοί μηχανισμοί για την αντιμετώπιση των προκλήσεων.
- Αποφυγή της αυτοκριτικής: Τείνουν να αποφεύγουν να αξιολογούν κριτικά τις πράξεις ή τη συμπεριφορά τους.
- Μειωμένη δημιουργικότητα και ευελιξία: Η έλλειψη αυτοπεποίθησης μπορεί να εμποδίσει την ικανότητά τους να σκέφτονται δημιουργικά και να προσαρμόζονται σε νέες καταστάσεις.
- Συμμόρφωση με τις κοινωνικές αξίες: Συχνά ακολουθούν αυστηρά τις αξίες και τους κανόνες του κοινωνικού τους περιβάλλοντος.
- Αυξημένος αυταρχισμός: Μπορεί να εμφανίζουν περισσότερες αυταρχικές τάσεις στις στάσεις και τη συμπεριφορά τους (Adelman & Szekely, 2016).

Σε **κοινωνικό επίπεδο**, τα άτομα που εγκαταλείπουν την εκπαίδευση αντιμετωπίζουν διάφορες προκλήσεις, όπως:

- Αισθήματα μειονεξίας: Αισθάνονται μειονεκτικά σε σύγκριση με τους συνομηλίκους τους που έχουν ολοκληρώσει την εκπαίδευσή τους.
- Δυσκολίες στην κοινωνική αναγνώριση: Η έλλειψη προσόντων μπορεί να εμποδίσει την κοινωνική αναγνώριση και αποδοχή τους.
- Έλλειψη κοινωνικών δεξιοτήτων: Μπορεί να στερούνται βασικών κοινωνικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για τις διαπροσωπικές αλληλεπιδράσεις λόγω ανεπαρκούς εκπαίδευσης.
- Αναζήτηση κοινωνικών επαφών με βάση την αμηχανία: Μπορεί να αναζητούν κοινωνικές επαφές κυρίως με βάση την αμηχανία και τη μειονεξία.
- Αυξημένη πιθανότητα παραβατικότητας, κοινωνικής απαξίωσης και αποκλεισμού: Οι μαθητές που εγκαταλείπουν το σχολείο είναι πιο επιρρεπείς στο να εμπλακούν σε παραβατική συμπεριφορά, να αντιμετωπίσουν κοινωνική ανυποληψία και να αποκλειστούν από ορισμένους κοινωνικούς κύκλους (Lamb et al., 2010).

Επιπλέον, η εγκατάλειψη συμβάλλει στην αύξηση των ποσοστών ανεργίας. Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2016), τα άτομα με χαμηλά προσόντα (επίπεδα ISCED 0-2) είχαν ποσοστό απασχόλησης 48,5% το 2015, κοντά στο μέσο όρο της ΕΕ-28. Επιπρόσθετα, τα άτομα με μεσαία προσόντα (επίπεδα ISCED 3-4) είχαν ποσοστό απασχόλησης 56,4%, σημαντικά χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Η έλλειψη δεξιοτήτων και προσόντων του πληθυσμού χαμηλής ειδίκευσης αυξάνει τον κίνδυνο υιοθέτησης αντικοινωνικών συμπεριφορών.

Όσον αφορά **τις επαγγελματικές και οικονομικές επιπτώσεις** της εγκατάλειψης του σχολείου, τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση αντιμετωπίζουν διάφορους περιορισμούς, όπως οι ακόλουθοι:

- Μειωμένες ευκαιρίες καριέρας: Η έλλειψη εκπαιδευτικών προσόντων σημαίνει ότι έχουν λιγότερες επιλογές για πιθανή σταδιοδρομία.
- Αδυναμία εύρεσης ποιοτικών θέσεων εργασίας: Δυσκολεύονται να εξασφαλίσουν θέσεις εργασίας με καλές προοπτικές και ποιότητα χωρίς τα ελάχιστα τυπικά προσόντα.
- Αβέβαιες μελλοντικές προοπτικές: Η εγκατάλειψη της φοίτησής τους αφήνει αβέβαιους για το μέλλον και την επαγγελματική τους πορεία.
- Αναγκασμός σε άσχετες θέσεις εργασίας: Συχνά, αναγκάζονται να εργαστούν σε θέσεις που δεν ανταποκρίνονται στις δυνατότητες, τις ικανότητες ή τα ενδιαφέροντά τους.
- Απασχόληση σε θέσεις εργασίας χαμηλής ειδίκευσης: Συνήθως βρίσκουν εργασία σε βοηθητικές, χειρωνακτικές ή εποχιακές θέσεις ως ανειδίκευτο προσωπικό.

Αυτή η περιορισμένη συμμετοχή στην αγορά εργασίας έχει ως αποτέλεσμα χαμηλότερα εισοδήματα σε σχέση με τους πτυχιούχους ή τους ειδικευμένους εργαζόμενους. Σε περίπτωση ανεργίας, η κοινωνία επιβαρύνεται με πρόσθετα έξοδα, όπως επιδόματα ανεργίας, επιδόματα αμφισβήτησης και επιδόματα σχολικής επανεξέτασης (Farrington et al., 2017).

Πολυάριθμες μελέτες που εξετάζουν το φαινόμενο της σχολικής εγκατάλειψης αναδεικνύουν ένα ευρύ φάσμα αρνητικών επιπτώσεων και υποστηρίζουν στρατηγικές πρόληψης και παρέμβασης (Kaplan & Peck, 1995- Kirazoglu, 2009- Barclay, 1966- Lessard et al., 2010- Crowder & South, 2003- Franklin & Streeter, 1995- Frotin et al., 2010- Figueira-McDonough, 1992).

Η μη αποφοίτηση από το σχολείο έχει εκτεταμένες συνέπειες, επηρεάζοντας τα άτομα, τις οικογένειες και την κοινωνία. Τα άτομα που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο βιώνουν συχνά κατάθλιψη, δυσαρέσκεια και αποξένωση. Η εγκατάλειψη του σχολείου συνδέεται με κακή ψυχική και σωματική υγεία και αυξημένη πιθανότητα εμπλοκής σε εγκληματικές δραστηριότητες ή εξάρτησης από κρατικά προγράμματα στήριξης (Grossman & Kaestner, 1997- Rumberger, 1987- Witte, 1997). Τα άτομα αυτά είναι πιο επιρρεπή στο να ενταχθούν σε συμμορίες, να κάνουν κατάχρηση αλκοόλ και ναρκωτικών και να υιοθετήσουν βίαιες ή εγκληματικές συμπεριφορές (Blakemore & Low, 1984).

(Για την πλήρη έκθεση, παραπέμπουμε στο παράρτημα 2.)

Γ. ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

ΠΡΟΦΙΛ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Ο εντοπισμός των μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο είναι εξαιρετικά σημαντικός. Ο έγκαιρος εντοπισμός επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς και τα συστήματα υποστήριξης να παρεμβαίνουν άμεσα και να παρέχουν την απαραίτητη στήριξη για να βοηθήσουν τους μαθητές αυτούς να παραμείνουν στο σχολείο. Εντοπίζοντας προειδοποιητικά σημάδια, όπως κακή φοίτηση, φθίνουσα βαθμολογία, προβλήματα συμπεριφοράς, αποδέσμευση ή έλλειψη κινήτρων, οι εκπαιδευτικοί και το προσωπικό υποστήριξης μπορούν να εφαρμόσουν στοχευμένες παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των σχετικών προκλήσεων. Όταν οι μαθητές που διατρέχουν κίνδυνο σχολικής εγκατάλειψης λαμβάνουν έγκαιρη βοήθεια και παρέμβαση, έχουν σημαντικές πιθανότητες να παραμείνουν στο σχολείο και να επιτύχουν ακαδημαϊκά. Με τον εντοπισμό των συγκεκριμένων αναγκών τους, την εφαρμογή προσαρμοσμένων παρεμβάσεων και την παροχή πρόσθετων πόρων, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές αυτούς να ξεπεράσουν τα εμπόδια, να καλύψουν την ακαδημαϊκή τους διαφορά και να αναπτύξουν τις απαραίτητες δεξιότητες για την επιτυχία.

Επιπλέον, η έγκαιρη ανίχνευση και αντιμετώπιση του κινδύνου εγκατάλειψης είναι πιο αποδοτική από την προσπάθεια επαναπροσέγγισης μαθητών που έχουν ήδη αποσυρθεί ή εγκαταλείψει το σχολείο. Η έγκαιρη παρέμβαση μειώνει την ανάγκη για εκτεταμένα διορθωτικά μέτρα ή εναλλακτικές επιλογές εκπαίδευσης, εξοικονομώντας τελικά πόρους για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και την κοινωνία. Η έγκαιρη ανίχνευση και παρέμβαση επηρεάζουν την άμεση εκπαιδευτική πορεία ενός μαθητή και έχουν μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στις προοπτικές του. Πρόκειται για μια προληπτική προσέγγιση που ωφελεί τόσο τους μεμονωμένους μαθητές όσο και το εκπαιδευτικό σύστημα στο σύνολό του.

Η υιοθέτηση μιας συστηματικής προσέγγισης για τον εντοπισμό των μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο είναι ένα κρίσιμο πρώτο βήμα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του ζητήματος. Οι φορείς εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν να εντοπίζουν τους μαθητές που διατρέχουν κίνδυνο και να εφαρμόζουν τις κατάλληλες παρεμβάσεις μέσω μιας δομημένης και ολοκληρωμένης διαδικασίας. Μια συστηματική προσέγγιση διασφαλίζει ότι η διαδικασία εντοπισμού μπορεί να είναι ασφαλής σε όλα τα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Επιπλέον, κατά τη διαδικασία εντοπισμού μπορεί να ελαχιστοποιηθεί η υποκειμενικότητα και να διασφαλιστεί η δικαιοσύνη μέσω της θέσπισης σαφών κριτηρίων και διαδικασιών για τον εντοπισμό των μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο. Μια τέτοια διαδικασία: α) επιτρέπει την ολοκληρωμένη αξιολόγηση των πολλαπλών παραγόντων κινδύνου που συμβάλλουν στην πρόωρη εγκατάλειψη και β) περιλαμβάνει

τη συλλογή δεδομένων σχετικά με διάφορες πτυχές, συμπεριλαμβανομένων των ακαδημαϊκών επιδόσεων, του κοινωνικοοικονομικού υπόβαθρου, των αρχείων παρακολούθησης, των δεικτών συμπεριφοράς και της δέσμευσης των μαθητών. Αυτή η ολιστική αξιολόγηση παρέχει ακριβέστερη εικόνα του συνολικού επιπέδου κινδύνου του μαθητή και βοηθά στην προσαρμογή των παρεμβάσεων στις ανάγκες του.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 1

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ: Καθιέρωση συνεργασίας και συντονισμού με σχολεία διαφορετικών τάξεων και βαθμίδων για τη στήριξη της μετάβασης των μαθητών που βρίσκονται σε κίνδυνο μεταξύ των βαθμίδων εκπαίδευσης. Ο συντονισμός μπορεί να βασίζεται τόσο ψηφιακά εργαλεία όσο και αναλογικά εργαλεία, όπως τα έντυπα μετάβασης από σχολείο σε σχολείο. Η προσέγγιση αυτή διασφαλίζει τον εντοπισμό και τις προσπάθειες παρέμβασης σε βάθος χρόνου, επιτρέποντας μακροπρόθεσμο αντίκτυπο και μειώνοντας τα ποσοστά εγκατάλειψης.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗΣ: Εφαρμογή συστήματος τακτικής παρακολούθησης των παραγόντων κινδύνου (όπως συμπεριφορά, απομάκρυνση, μαθησιακές διαταραχές, αναπηρίες και ζητήματα μετανάστευσης) για τον έγκαιρο εντοπισμό των σημάτων κινδύνου εγκατάλειψης των μαθητών. Καθιέρωση μια στρατηγικής φροντίδας που πρέπει να ακολουθείται από το διδακτικό και μη διδακτικό προσωπικό αμέσως μόλις οι μαθητές παρατηρήσουν σχετικά σημάδια και χρησιμοποίηση εντύπων παρακολούθησης, στα οποία συλλέγονται περιοδικά ποιοτικά δεδομένα, αρχής γενομένης από την έναρξη της σχολικής χρονιάς, όπως για παράδειγμα:

- Δεδομένα από το δημοτικό σχολείο
- Προφίλ των οικογενειών
- Σήμανση από εκπαιδευτικούς/συμβούλους/συμβούλους
- Συζητήσεις σχετικά με τους μαθητές και τις συνεδριάσεις έκθεσης, καθώς και εξειδικευμένες εξετάσεις
- Μια περιοδική συνάντηση μεταξύ του συντονιστή και του επαγγελματικού προσωπικού.

ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ: Συλλέξτε σχετικά δεδομένα σχετικά με τους δείκτες κινδύνου (όπως η φοίτηση, οι απουσίες, οι κακοί βαθμοί και η επανάληψη της τάξης) και χρησιμοποιήστε τα για να κάνετε τεκμηριωμένες επιλογές σχετικά με τις παρεμβάσεις και την κατανομή των πόρων. Η προσέγγιση με γνώμονα τα δεδομένα ενισχύει την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων και διασφαλίζει ότι οι πόροι στοχεύουν εκεί όπου χρειάζονται περισσότερο. Η διαδικασία μπορεί να βασίζεται σε ψηφιακά εργαλεία, συμπεριλαμβανομένων αυτοματοποιημένων ειδοποιήσεων ή αναφορών, και αναλογικά εργαλεία, όπως ένα πλέγμα παρατήρησης για την έγκαιρη ανίχνευση παραγόντων κινδύνου.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

1. Το σχολείο ως συνεργατικό περιβάλλον μάθησης

Η σχολική κοινότητα (διευθυντές του σχολείου, διδακτικό και μη διδακτικό προσωπικό, γονείς και οικογένειες) και οι εξωτερικοί ενδιαφερόμενοι φορείς αναλαμβάνουν την ευθύνη να βοηθήσουν όλους τους μαθητές να αναπτυχθούν στο μέγιστο των ικανοτήτων τους. Αυτό σημαίνει την εφαρμογή μιας στρατηγικής "**ολιστικής προσέγγισης του σχολείου**". Ο στόχος να βοηθηθούν οι μαθητές

να αξιοποιήσουν τις μοναδικές τους δυνατότητες προωθείται με συνέπεια και συστηματικότητα σε όλες τις διαστάσεις της σχολικής ζωής, δηλαδή στο ήθος και το περιβάλλον, στο πρόγραμμα σπουδών, στη διδασκαλία, τη μάθηση και την αξιολόγηση, στις σχέσεις με την κοινότητα και άλλους εξωτερικούς φορείς κ.λπ. Χρειάζεται ένα στρατηγικό όραμα για μια εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, με επίκεντρο τον μαθητή, για την πρόληψη και τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και την προώθηση της εκπαιδευτικής επιτυχίας για όλους τους μαθητές.

Η πρωταρχική αποστολή του σχολείου είναι να διασφαλίσει ότι όλοι οι μαθητές μπορούν να επωφεληθούν από την ποιοτική εκπαίδευση και να αξιοποιήσουν πλήρως το αναπτυξιακό τους δυναμικό, ανεξάρτητα από την κοινωνικοοικονομική κατάσταση ή τις ατομικές ή οικογενειακές συνθήκες. Ένα στρατηγικό όραμα με επίκεντρο τον μαθητή επικεντρώνεται στη δημιουργία ασφαλών, φιλόξενων και φροντιστικών μαθησιακών περιβαλλόντων, όπου οι μαθητές εμπλέκονται και μπορούν να αναπτυχθούν και να εξελιχθούν ως άτομα και μέλη της κοινότητας, να αισθάνονται σεβασμό και εκτίμηση και να αναγνωρίζονται τα ιδιαίτερα ταλέντα και οι ανάγκες τους.

Μια "**ολιστική προσέγγιση του σχολείου**" πρέπει να εμπλέκει συστηματικά τον **συνεργατικό στρατηγικό σχεδιασμό**, μια διαδικασία για την ενσωμάτωση όλων των δραστηριοτήτων σε ένα συνεκτικό σχέδιο για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της προόδου. Αυτό το σχέδιο ανάπτυξης/βελτίωσης του σχολείου χρησιμεύει ως έγγραφο αναφοράς που καθοδηγεί τις σχολικές δραστηριότητες και διευκολύνει την παρακολούθηση και την αυτοαξιολόγηση. Ως στρατηγικό σχέδιο, θα πρέπει να θέτει με σαφήνεια και απλότητα τις προτεραιότητες του σχολείου, τα μέτρα για την άνοδο των προτύπων, τους απαιτούμενους πόρους και τα βασικά αποτελέσματα και τους στόχους που σκοπεύει να επιτύχει.

Ο σχολικός σχεδιασμός δεν αποτελεί καθήκον μόνο για τα μέλη της σχολικής κοινότητας. Θα πρέπει, επίσης, να περιλαμβάνει τη συμβολή και τις προοπτικές όλων των σχετικών ενδιαφερομένων μερών σε μια συμμετοχική διαδικασία που επικεντρώνεται στο μέλλον του σχολείου. Στα ενδιαφερόμενα μέρη περιλαμβάνονται οι δημόσιες αρχές (ανάλογα με την περίπτωση ή το εθνικό πλαίσιο), οι γονείς, οι οικογένειες και οι κοινοτικές ομάδες, οι εξωτερικοί εταίροι, για

παράδειγμα οι υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και υποστήριξης, καθώς και τα μέλη της σχολικής κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών.

2. Αποτελεσματική ηγεσία και σχολική διακυβέρνηση

Η αποτελεσματική ηγεσία και διακυβέρνηση αποτελούν βασικά στοιχεία για την προώθηση ενός πιο συνεκτικού και συνεργατικού πνεύματος και ηθικής στα σχολεία, με στόχο την εδραίωση ενός θετικού συντονισμού με την ευρύτερη κοινότητα. Τα σχολεία πρέπει να διαθέτουν επαρκή ευελιξία και αυτονομία. Το προσωπικό των σχολείων έχει την απαιτούμενη εμπειρία και γνώση για να ανιχνεύει και να ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών του, ούτως ώστε να θέτει σε εφαρμογή τις κατάλληλες διδακτικές πρακτικές και προσεγγίσεις που απαιτούνται από το αναλυτικό πρόγραμμα.

Οι ηγέτες των σχολείων πρέπει να είναι ικανοί να μοιράζονται την εξουσία, κατανέμοντας τους ηγετικούς ρόλους εντός της κοινότητας του σχολείου. Σε ένα πλαίσιο "**κατανεμημένης ηγεσίας**", η ηγεσία αποτελεί κοινή υποχρέωση του διδακτικού και μη διδακτικού προσωπικού, των μαθητών, των γονέων και των οικογενειών, που ενθαρρύνονται να αναλαμβάνουν ηγετικούς ρόλους σε διάφορους τομείς εξειδίκευσης και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, είτε ατομικά είτε σαν μέρος μιας ομάδας.

Είναι ουσιώδες να δημιουργηθεί μια **υποστηρικτική σχολική κουλτούρα**, αν και υπάρχουν προκλήσεις στη διαχείριση των ανθρώπινων πόρων. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν την προώθηση της συνεργασίας στο προσωπικό του σχολείου, τη δημιουργία διαφορετικών ομάδων τόσο διδακτικού όσο και μη διδακτικού προσωπικού, και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των συνεργατικών πρωτοβουλιών. Για τον λόγο αυτό, είναι σημαντικό να παρασχεθεί στους εκπαιδευτικούς επαρκής χρόνος και χώρος για την ανάπτυξη συνεργατικών προσεγγίσεων.

3. Δικτύωση και επίσημη συνεργασία

Η συνεργασία στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών συστημάτων παρουσιάζει διάφορες μορφές - από τη δημιουργία δικτύων έως την οργανωμένη συνεργασία μεταξύ των σχολείων. Η "**δικτύωση**" περιλαμβάνει συναντήσεις εκπαιδευτικών και άλλου σχολικού προσωπικού για τη συζήτηση ιδεών και την ανταλλαγή καλών πρακτικών σε συγκεκριμένα θέματα, καθώς και

την αμοιβαία ανταλλαγή πόρων προς όφελος των επιμέρους σχολείων και των κοινοτήτων. Η

"**επίσημη συνεργασία**" αφορά συνήθως σε μια πιο οργανωμένη ομάδα πολλών σχολείων στην ίδια πόλη ή περιοχή, με κοινό όραμα και διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Οι εκπρόσωποι των σχολείων συνεργάζονται για την κοινή ανάπτυξη πόρων ή τη συμμετοχή σε σημαντικές πρωτοβουλίες που συμβάλλουν στην πρόοδο των σχολείων και των περιοχών τους.

Παραδείγματα συνεργασίας περιλαμβάνουν:

Εργασία για τη διευκόλυνση των μεταβάσεων μεταξύ των επιπέδων εκπαίδευσης, όπως από την προσχολική αγωγή στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και από εκεί στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Συνέχιση της υποστήριξης των μαθητών σε όλα τα σχολεία και περιοχές κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους.

Εργασία σε διεπιστημονικές ομάδες, οι οποίες μπορούν να υιοθετούν διαφορετικές προσεγγίσεις, αλλά με συντονισμένο τρόπο.

Συμμετοχή των γονέων σε δράσεις και αποφάσεις που αφορούν στην εκπαίδευση.

Επιμόρφωση και συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.

Συνεργασία με την αγορά εργασίας για επαγγελματικό προσανατολισμό και κατανόηση των αναγκών της.

4. Ειδική σχολική κατάσταση και κρίσιμες πτυχές

Πολλές κρίσιμες πτυχές απαιτούν προσεκτική εξέταση και προσοχή για να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία του σχολείου, η παροχή υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης και η δημιουργία ενός ασφαλούς και ευνοϊκού μαθησιακού περιβάλλοντος για όλους τους μαθητές. Ανάμεσα σε αυτές περιλαμβάνονται:

- Η τοποθεσία και η προσβασιμότητα του σχολείου.
- Ο τύπος και το μέγεθος του σχολείου.
- Η ποικιλομορφία και η ένταξη των μαθητών.
- Η πολιτική που ακολουθείται από το σχολείο.
- Η πρόσληψη και η διατήρηση του προσωπικού.
- Η οικονομική διαχείριση και η βιωσιμότητα του σχολείου.

Αστική ή αγροτική τοποθεσία:

- Πρόσβαση σε πόρους: Τα αστικά σχολεία διαθέτουν καλύτερη πρόσβαση σε βιβλιοθήκες, μουσεία, τεχνολογία και εξωσχολικές δραστηριότητες. Τα αγροτικά σχολεία ενδέχεται να αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά την ισότιμη πρόσβαση σε αυτούς τους πόρους.
- Διαφορετικότητα: Τα αστικά σχολεία συχνά διαθέτουν έναν ποικιλόμορφο μαθητικό πληθυσμό ως προς την εθνικότητα, την κουλτούρα και το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, προσφέροντας στους μαθητές διαφορετικές προοπτικές και εμπειρίες. Τα αγροτικά σχολεία ενδέχεται να διαθέτουν έναν πιο ομοιογενή μαθητικό πληθυσμό.
- Υποδομές: Οι υποδομές συμπεριλαμβάνουν καλά εξοπλισμένες αίθουσες διδασκαλίας, εργαστήρια και αθλητικές εγκαταστάσεις. Τα αγροτικά σχολεία ενδέχεται να αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω περιορισμένων υποδομών, λόγω δημοσιονομικών περιορισμών και έλλειψης πόρων.
- Κοινοτική υποστήριξη: Τα αγροτικά σχολεία συχνά επωφελούνται από την ισχυρή υποστήριξη και δέσμευση της κοινότητας, ενισχύοντας την αίσθηση του ανήκειν και της συνεργασίας. Τα αστικά σχολεία μπορεί να αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην οικοδόμηση κοινοτικών δεσμών, λόγω της παροδικής φύσης των αστικών γειτονιών.
- Ασφάλεια και προστασία: Τα αστικά σχολεία ενδέχεται να αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες ανησυχίες σχετικά με την ασφάλεια λόγω των επιπέδων εγκληματικότητας και των προκλήσεων στη μεταφορά. Τα αγροτικά σχολεία, από την άλλη, έχουν γενικά ένα πιο ασφαλές περιβάλλον, αλλά μπορεί να αντιμετωπίζουν προβλήματα όπως η απόσταση και η μεταφορά για τους μαθητές που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές.

Τύπος και μέγεθος του σχολείου:

- Αναλογία μαθητών-καθηγητών: Η χαμηλή αναλογία μαθητών-καθηγητών επιτρέπει μια πιο εξατομικευμένη προσέγγιση και υποστήριξη, ενισχύοντας την εμπειρία της μάθησης. Τα μικρότερα αστικά ή αγροτικά σχολεία μπορεί να έχουν το πλεονέκτημα της διατήρησης μιας χαμηλής αναλογίας.
- Τύπος σχολείου: Ο τύπος του σχολείου, είτε είναι δημόσιο, ιδιωτικό, “charter” ή “magnet”, μπορεί να επηρεάσει το πρόγραμμα σπουδών, τις μεθόδους διδασκαλίας και τους διαθέσιμους πόρους. Κάθε τύπος έχει τα πλεονεκτήματα και τις προκλήσεις του, επηρεάζοντας την εκπαιδευτική εμπειρία.
- Μέγεθος σχολείου: Τα μικρότερα σχολεία συχνά προσφέρουν μια στενή κοινότητα, στενότερες σχέσεις μεταξύ μαθητών και καθηγητών και μια αίσθηση του ανήκειν. Τα

μεγαλύτερα σχολεία μπορεί να παρέχουν πιο ποικίλα ακαδημαϊκά προγράμματα, εξωσχολικές δραστηριότητες και πόρους.

Φοιτητική ποικιλομορφία και ένταξη:

- **Κοινωνικοοικονομική κατάσταση:** Το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών μπορεί να επηρεάσει την πρόσβασή τους σε πόρους, τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες και τις ακαδημαϊκές επιδόσεις τους. Τα σχολεία πρέπει να αντιμετωπίζουν τις ανισότητες και να παρέχουν υποστήριξη σε μαθητές από οικογένειες με χαμηλό εισόδημα.
- **Πολιτιστική και γλωσσική ποικιλομορφία:** Μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά και γλωσσικά υπόβαθρα φέρνουν μοναδικές προοπτικές και εμπειρίες στην τάξη. Τα σχολεία θα πρέπει να προωθούν τη συμμετοχή, να παρέχουν υποστήριξη στην αγγλική γλώσσα και να υποστηρίζουν τη διαφορετικότητα.
- **Ειδικές ανάγκες και αναπηρίες:** Τα σχολεία πρέπει να φροντίζουν για τους μαθητές με ειδικές ανάγκες ή αναπηρίες, εξασφαλίζοντας ότι λαμβάνουν την κατάλληλη προσαρμογή, εξατομικευμένα εκπαιδευτικά σχέδια και υπηρεσίες υποστήριξης.

Οικονομική Διαχείριση και Σχολική Πολιτική:

Κατανομή Προϋπολογισμού: Η αποτελεσματική οικονομική διαχείριση εξασφαλίζει την ισότιμη κατανομή των κονδυλίων για την υποστήριξη του εκπαιδευτικού προσωπικού, των μαθησιακών πόρων, τη συντήρηση των υποδομών και τις εξωσχολικές δραστηριότητες. Η χρήση διαφανών διαδικασιών και πολιτικών κατάρτισης του προϋπολογισμού είναι ζωτικής σημασίας.

Συγκέντρωση Πόρων και Επιχορηγήσεις: Τα σχολεία μπορεί να αναγκαστούν να συμμετάσχουν σε προσπάθειες συγκέντρωσης πόρων ή να υποβάλουν αιτήσεις για επιχορηγήσεις προκειμένου να συμπληρώσουν τον προϋπολογισμό τους. Η ανάπτυξη στρατηγικών για την εξασφάλιση επιπλέον χρηματοδότησης είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της ποιοτικής εκπαίδευσης και την ενσωμάτωση της τεχνολογίας.

Αξιολόγηση και Μετριασμός Κινδύνων: Τα σχολεία πρέπει να πραγματοποιούν λεπτομερείς αξιολογήσεις για τον εντοπισμό πιθανών οικονομικών κινδύνων και να αναπτύσσουν στρατηγικές μετριασμού. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης, οικονομικές προβλέψεις και παρακολούθηση των δαπανών.

Ανάπτυξη και Εφαρμογή Πολιτικής: Οι καλά καθορισμένες σχολικές πολιτικές σχετικά με την οικονομική διαχείριση, τις δομές δαπανών, τις υποτροφίες και τα προγράμματα οικονομικής

Co-funded by
the European Union

βοήθειας προωθούν τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και τη δικαιοσύνη. Η τακτική αναθεώρηση και προσαρμογή της πολιτικής είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση των μεταβαλλόμενων αναγκών.

ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

1. Δεξιότητες και ικανότητες του εκπαιδευτικού

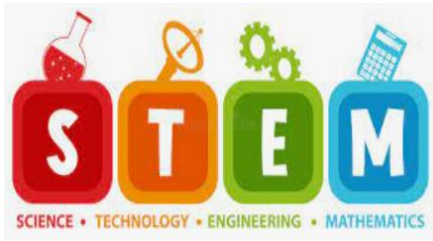
Ο ρόλος του εκπαιδευτικού απαιτεί τη χρήση μιας **ευρείας γκάμας μεθόδων, εργαλείων και προσεγγίσεων** που προσαρμόζονται στις ανάγκες των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί είναι απαραίτητο να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και ικανότητες για να συνεργάζονται με τους μαθητές και τους ενδιαφερόμενους, εντός και εκτός του σχολείου, προκειμένου να παρέχουν έγκαιρη υποστήριξη.

Ο προοριζόμενος εκπαιδευτικός στο μοντέλο EARS:

- Δημιουργεί ισχυρές, θετικές και αξιόπιστες σχέσεις με μαθητές από κάθε υπόβαθρο.
- Παρέχει στους μαθητές ανατροφοδότηση και υποστηρίζει την πρόοδο προς τους εκπαιδευτικούς στόχους.
- Ηγείται και δρα ως φορέας αλλαγής και μέντορας, εντός και εκτός της τάξης.
- Επικοινωνεί και συνεργάζεται με συναδέλφους εκπαιδευτικούς, το βοηθητικό προσωπικό, τους γονείς και άλλους επαγγελματίες.
- Διασφαλίζει μέσω τακτικών συναντήσεων και ενημερώσεων ότι όλοι είναι ενήμεροι για την πρόοδο, τις προκλήσεις και τις απαιτήσεις υποστήριξης των μαθητών.
- Εμπλέκει τους γονείς στη μάθηση και ανάπτυξη των παιδιών τους.
- Επιδεικνύει ικανότητα και προθυμία να συνεργαστεί και να εμπλέξει εξωτερικούς εταίρους, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών εργοδοτών.
- Γνωρίζει και έχει επίγνωση της γνωστικής, κοινωνικής και συμπεριφορικής ανάπτυξης των μαθητών.
- Αναπτύσσει τη διάσταση του προσανατολισμού στη διδασκαλία ως βασική ικανότητα για το σχολείο του 21ου αιώνα, προκειμένου να βοηθήσει τους μαθητές να αποκτήσουν αυτογνωσία και αυτονομία στη σκέψη και τη δράση, μέσα από ένα κοινωνικό πλαίσιο όπου οι σχέσεις παρέχουν χώρο για προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη.

2. Εκπαίδευση STEM

Η εκπαίδευση STEM είναι ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση των αναγκών ενός μεταβαλλόμενου κόσμου και αποτελεί σημαντικό μέρος της μάθησης του μέλλοντος. Αποτελεί μια παραδειγματική αλλαγή από την παραδοσιακή εκπαίδευση, η οποία βασίζεται στην επανάληψη και την

απομνημόνευση της γνώσης, προς μια πιο σύγχρονη προσέγγιση. Αυτή η διεπιστημονική προσέγγιση βοηθά τους μαθητές να προοδεύουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στη μελλοντική τους σταδιοδρομία.

Στο επίκεντρο της εκπαίδευσης STEM βρίσκεται η πρακτική μάθηση μέσω της επίλυσης προβλημάτων. Η διδασκαλία δεν περιορίζεται στη μεταφορά γνώσεων αλλά προσπαθεί να απαντήσει στο ερώτημα τι μπορούν να κάνουν οι μαθητές με αυτές τις γνώσεις στο μέλλον. Έτσι, η εκπαίδευση πρέπει να είναι μια **ενεργητική, εποικοδομητική διαδικασία** και όχι μια παθητική διαδικασία. Η διερευνητική, η ανακαλυπτική και η σχεδιαστική μάθηση είναι ζωτικής σημασίας.

Ο καθηγητής STEM είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη μαθησιακών δραστηριοτήτων και πρακτικού υλικού, για τη φροντίδα των ατομικών αναγκών των μαθητών και για την τακτική επικοινωνία με τους γονείς. Η διδασκαλία των μαθημάτων είναι μια από τις πιο σημαντικές δραστηριότητες που θα πρέπει να αναλάβει.

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να φροντίσει για τα εξής:

- Τοποθέτηση του μαθητή στο **επίκεντρο της μάθησης**.
- Διαδραμάτιση του ρόλου του **διευκολυντή** της μαθησιακής διαδικασίας
- **Ανάπτυξη** μαθησιακών δραστηριοτήτων **STEM** και πρακτικού υλικού για τις τάξεις.
- **Ευαισθητοποίηση** και **ενθάρρυνση** των μαθητών από διαφορετικά υπόβαθρα/πολιτισμούς και του γυναικείου φύλου με διάφορους τρόπους για να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον μάθησης χωρίς αποκλεισμούς και με υποστήριξη.
- Παροχή **πρόσθετης υποστήριξης** σε μαθητές που τη χρειάζονται.
- Παρακολούθηση της ανάπτυξης των μαθητών για τον **εντοπισμό των δυνατών σημείων και των τομέων που χρήζουν βελτίωσης**.
- Παροχή **τακτικής ανατροφοδότησης** στους μαθητές.
- Επικέντρωση σε **δεξιότητες του 21ου αιώνα**, όπως η επίλυση προβλημάτων, η κριτική σκέψη, η δημιουργικότητα, η λήψη αποφάσεων, η ηγεσία, η επιχειρηματικότητα, η αποδοχή της αποτυχίας κ.λπ.

Οι **μεθοδολογίες STEM** μπορούν να υποστηρίξουν και να βελτιώσουν σημαντικά τη μαθησιακή εμπειρία, προωθώντας μια ελκυστική, διαδραστική και προσανατολισμένη στην επίλυση προβλημάτων προσέγγιση στην εκπαίδευση. Αυτές μπορούν να συμπεριλαμβάνουν:

- Μεθοδολογίες **συνάφειας με τον πραγματικό κόσμο** που δίνουν έμφαση στις πρακτικές εφαρμογές της γνώσης σε πραγματικές συνθήκες.
- Μεθοδολογίες **μάθησης που βασίζονται στη διερεύνηση** για την καλλιέργεια της περιέργειας και της ικανότητας επίλυσης προβλημάτων
- **Μεθοδολογίες ενσωμάτωσης της τεχνολογίας** που βοηθούν τους μαθητές να εξοικειωθούν με τα σχετικά εργαλεία και τους προετοιμάζουν για έναν κόσμο με γνώμονα την τεχνολογία, όπως η χρήση της ρομποτικής ή της εικονικής πραγματικότητας κ.λπ.
- **Διεπιστημονικές συνδέσεις** που επιτρέπουν στους φοιτητές να βλέπουν τις σχέσεις μεταξύ διαφορετικών πεδίων, προωθώντας την ολιστική κατανόηση πολύπλοκων θεμάτων.
- **Συνεργασία και ομαδική εργασία** που διδάσκουν στους μαθητές να επικοινωνούν αποτελεσματικά, να μοιράζονται ιδέες και να εκτιμούν τις διαφορετικές προοπτικές.

(Το παράρτημα 3 περιλαμβάνει μεθόδους και πρακτικά εργαλεία για την εφαρμογή του STEM)

3. Εκπαίδευση, υποστήριξη και συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών

Η ποιότητα των εκπαιδευτικών είναι απαραίτητη για να εξασφαλιστεί μια καλή εκπαίδευση. Αυτό συνεπάγεται την πρόσληψη και διατήρηση εκπαιδευτικών με υψηλά προσόντα και δεξιότητες που έχουν πάθος για τη διδασκαλία και διαθέτουν εξειδίκευση στο γνωστικό αντικείμενο. Είναι σημαντικό να παρέχονται ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης για την ενίσχυση των διδακτικών τους πρακτικών και τη συνεχή ενημέρωσή τους με τις τελευταίες εκπαιδευτικές έρευνες.

Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει, επίσης, να ενθαρρύνονται να **δημιουργούν δίκτυα** με άλλους εκπαιδευτικούς, εμπειρογνώμονες και ερευνητές για την ανταλλαγή πληροφοριών και την οικοδόμηση γνώσεων σχετικά με τη βελτίωση της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και την αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Η εστίαση στην κατανόηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου θα πρέπει να αποτελέσει **βασικό στοιχείο** της αρχικής εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών και των προγραμμάτων συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης. Υπάρχουν **διάφοροι τομείς** για τους οποίους οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται συνεχή ανάπτυξη, όπως οι παρακάτω:

- Ικανότητα διάγνωσης των μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο.
- Γνωριμία των αιτίων και των συνεπειών της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.
- Εφαρμογή μέτρων πρόληψης, παρέμβασης και επανόρθωσης της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Συνεργασία με τους γονείς.
- Διδασκαλία διαθεματικών δεξιοτήτων.
- Διδασκαλία σε πολύγλωσσα και πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα.
- Συμβουλευτική και καθοδήγηση σταδιοδρομίας.
- Διδασκαλία μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Η νέα τεχνολογία στο χώρο εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των σχολείων.
- Προσεγγίσεις εξατομικευμένης διδασκαλίας και μάθησης.
- Διεξαγωγή ατομικής και συνεργατικής έρευνας στην τάξη.

Μερικοί από τους πιο **αποτελεσματικούς τρόπους** για την εφαρμογή της συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης που ενισχύει επίσης την κουλτούρα συνεργασίας στα σχολεία είναι:

- Δημιουργία επαγγελματικών κοινοτήτων και δικτύων εκπαιδευτικών.
- Μάθηση από ομοτίμους.
- Παρατήρηση από ομοτίμους.
- Εσωτερική κατάρτιση.
- Καθοδήγηση και καθοδήγηση μεταξύ του προσωπικού και άλλων επαγγελματιών.
- Παροχή εκπαιδευτικού χώρου για συλλογικό προβληματισμό και διερεύνηση, ώστε να συζητούν και να επιλύουν τρέχοντα προβλήματα, να βελτιώνουν τη μάθηση, να ενισχύουν το σχολικό κλίμα και να ανταλλάσσουν παρατηρήσεις, εμπειρίες και απόψεις.
- Διαδικτυακά ή δια ζώσης (εξωτερικά) μαθήματα.
- Έρευνα για τη δοκιμή καινοτόμων διδακτικών πρακτικών.
- Βάση δεδομένων διδακτικών πρακτικών για την ανταλλαγή γνώσεων σχετικά με αποτελεσματικές πρακτικές.
- Τακτικές αξιολογήσεις των εκπαιδευτικών

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 1

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ: Ενσωματώστε το προσωπικό του σχολείου με έναν επαγγελματία (που περιλαμβάνεται στο διδακτικό ή ακόμη και στο μη διδακτικό προσωπικό) ειδικά αφιερωμένο στην εποπτεία της παρακολούθησης του φαινομένου της εγκατάλειψης) και βοηθήστε τους εκπαιδευτικούς ή τους συντονιστές των τάξεων που έρχονται σε επαφή με τους μαθητές που βρίσκονται σε κίνδυνο να ενεργοποιήσουν μια αποτελεσματική και εξατομικευμένη δράση προσανατολισμού προς τον μαθητή σε συνεργασία με τους κοινωνικούς και υγειονομικούς φορείς και άλλους ενδιαφερόμενους.

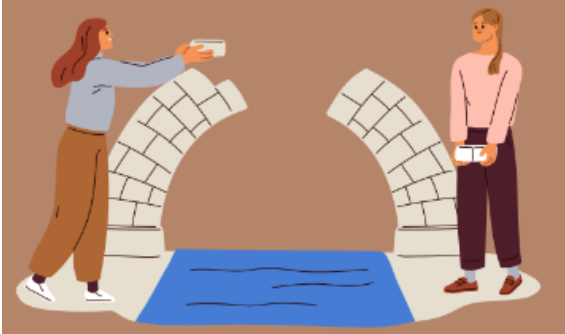
ΜΕΝΤΟΡΑΣ: Ο μέντορας είναι μια εξαιρετική υποστήριξη για τον εκπαιδευτικό, καθώς είναι μια προσωπικότητα που μπορεί να οικοδομήσει μια καλή σχέση με τους μαθητές της τάξης, αφήνοντας χρόνο και χώρο στον εκπαιδευτικό να επικεντρωθεί στους ατομικούς μαθησιακούς στόχους.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: (βλ. επίσης Συμμετοχή της οικογένειας) που παρέχει μια ατομική συμβουλευτική/συμβουλευτική υπηρεσία για εκπαιδευτικούς και μη εκπαιδευτικό προσωπικό, με επικεφαλής κυρίως ψυχολόγους. Πρόκειται για ένα χώρο συζήτησης και προβληματισμού για την κατανόηση των θεμάτων που μπορεί να προκύψουν στην επαγγελματική πρακτική για την καλύτερη κατανόηση των προβληματικών καταστάσεων που αφορούν την ομάδα της τάξης ή μεμονωμένους μαθητές και τον εντοπισμό πιθανών τρόπων και στρατηγικών παρέμβασης.

ΟΜΑΔΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ: Η πρακτική αυτή περιλαμβάνει τη δημιουργία μιας ομάδας που αποτελείται από επαγγελματίες (όπως ο κοινωνικός λειτουργός του σχολείου, ο συντονιστής υποστήριξης, ο ειδικός συμπεριφοράς/ ο ειδικός ενισχυτικής διδασκαλίας, ο σχολικός γιατρός/ ο σχολικός νοσηλεύτης, οι σύμβουλοι, οι καθηγητές και οι παιδαγωγοί) οι οποίοι συνεργάζονται για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των αναγκών των μαθητών αυτών. Πρωταρχικός στόχος της ομάδας είναι η παροχή ολοκληρωμένης υποστήριξης, παρέμβασης και πόρων που θα βοηθήσουν τους μαθητές να ξεπεράσουν τις προκλήσεις και να αυξήσουν τις πιθανότητες επιτυχίας τους στο σχολείο.

ΟΜΟΤΙΜΗ ΜΑΘΗΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ, ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΕΣ, ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΑ: Οι τακτικές παρεμβάσεις που επικεντρώνονται σε θέματα σχετικά με τις στρατηγικές πρόληψης της εγκατάλειψης, τον εντοπισμό των μαθητών που βρίσκονται σε κίνδυνο, τις τεχνικές υποστήριξης των μαθητών που μπορεί να κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν τη σχολική εκπαίδευση, αξίζουν να βελτιώσουν την ποιότητα της διδασκαλίας και να διασφαλίσουν ότι οι εκπαιδευτικοί είναι εφοδιασμένοι με τις απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις για να εκπαιδεύσουν αποτελεσματικά τους μαθητές τους.

4. Οι εκπαιδευτικοί και οι σχέσεις τους με τους μαθητές και τους γονείς

Μια υποστηρικτική μακροχρόνια σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού και του μαθητή είναι ζωτικής σημασίας για τη βελτίωση της δέσμευσης και της επίδοσης των μαθητών. Οι **σχέσεις εμπιστοσύνης, σεβασμού και συνεργασίας** μεταξύ των εκπαιδευτικών, των μαθητών, των γονέων τους και της ευρύτερης κοινότητας επηρεάζουν επίσης τα θετικά μαθησιακά

αποτελέσματα. Τα βασικά στοιχεία για τέτοιες σχέσεις περιλαμβάνουν:

- Δημιουργία και διατήρηση ενός **ασφαλούς περιβάλλοντος στην τάξη χωρίς αποκλεισμούς** και μιας κουλτούρας εμπιστοσύνης.
- Ανάπτυξη γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων σχετικά με την **κατανόηση της διαφορετικότητας** σε όλες τις μορφές της.
- Αποδοχή του γεγονότος ότι ορισμένοι μαθητές μπορεί να έχουν διαφορετικό οικογενειακό και κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, το οποίο μπορεί να επηρεάσει τη μαθησιακή τους διαδικασία και να χρειάζονται **πρόσθετη υποστήριξη**.
- Συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι οι στάσεις, οι προσδοκίες και τα λόγια των εκπαιδευτικών μπορούν να επηρεάσουν και να επηρεάσουν σημαντικά τους μαθητές. **Οι επικοινωνιακές δεξιότητες** είναι επίσης απαραίτητες για την αποτελεσματική συνεργασία με τους γονείς, το λοιπό προσωπικό του σχολείου και τους επαγγελματίες εκτός σχολείου (για παράδειγμα, αποφυγή λιγότερο γνωστής ορολογίας).
- Αναγνώριση του σημαντικού ρόλου **των γονέων** (και άλλων ενηλίκων και συνομηλίκων).

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΜΑΘΗΤΩΝ

1. Επίτευξη ενός ασφαλούς, αξιόπιστου και ανοικτού περιβάλλοντος

Οι εκπαιδευόμενοι (ιδίως όσοι έχουν μαθησιακές δυσκολίες ή αναπηρίες ή αντιμετωπίζουν προσωπικές, κοινωνικές ή συναισθηματικές προκλήσεις) χρειάζονται **διευκόλυνση στην επικοινωνία** με εκπαιδευτικούς και άλλους επαγγελματίες που μπορούν να υποστηρίξουν την εκπαιδευτική και προσωπική τους ανάπτυξη. Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο **αντίκτυπος των κρίσιμων γεγονότων της ζωής** (συμπεριλαμβανομένων των τραυματικών γεγονότων) στη ξεχωριστή ιστορία ενός νέου ατόμου.

Επιπλέον, οι υπηρεσίες συναισθηματικής και ψυχολογικής υποστήριξης μπορούν να περιλαμβάνουν κοινωνικές και οικογενειακές υπηρεσίες. Οι υπηρεσίες αυτές πρέπει να παρέχονται **στο σχολείο ή σε συνδεδεμένους τοπικούς φορείς και υπηρεσίες** και θα πρέπει να ενισχύουν την αυτοπεποίθηση, την εμπιστοσύνη και τα κίνητρα του μαθητή, επιτρέποντας στους νέους να σκέφτονται πιο θετικά για το μέλλον τους. Οι **προπονητές συνομηλίκων** ή οι **μέντορες** μπορούν, επίσης, να είναι αποτελεσματικοί στην παροχή κοινωνικο-συναισθηματικής υποστήριξης. Επίσης, έμφαση θα πρέπει να δίνεται στις σχολικές στρατηγικές κατά του εκφοβισμού.

2. Συμμετοχή του μαθητή στο σχολείο

Είναι ζωτικής σημασίας για την εμπλοκή και τη δέσμευση των μαθητών στο σχολείο να δημιουργηθεί ένα θετικό και διαδραστικό μαθησιακό περιβάλλον που προάγει την ενεργό συμμετοχή και τις μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις. Το κλειδί για τη συμμετοχή και τη δέσμευση των μαθητών είναι η δημιουργία ενός περιεκτικού και διαδραστικού μαθησιακού περιβάλλοντος που εκτιμά τη συμβολή των μαθητών, ενθαρρύνει την περιέργεια και υποστηρίζει τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους.

Ακολουθούν ορισμένες στρατηγικές για την επίτευξη αυτού του στόχου: *(βλ. επίσης κεφάλαιο και παράρτημα 3 σχετικά με το STEM)*

- **Δημιουργήστε μια υποστηρικτική κουλτούρα στην τάξη:** Δημιουργήστε ένα ασφαλές και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον, όπου οι μαθητές αισθάνονται σεβασμό, εκτίμηση και άνεση να εκφράζουν τις σκέψεις και τις ιδέες τους. Ενθαρρύνετε τη συνεργασία, την ενσυναίσθηση και την ενεργή ακρόαση μεταξύ των μαθητών.
- **Ενσωματώστε πρακτικές δραστηριότητες:** Ενσωματώστε πρακτικές εμπειρίες, πειράματα και έργα στο πρόγραμμα σπουδών για την προώθηση της ενεργητικής μάθησης. Αυτό επιτρέπει στους μαθητές να ασχοληθούν άμεσα με την ύλη, ενισχύοντας την κατανόηση και τη διατήρησή της.
- **Χρήση τεχνολογίας και πολυμέσων:** Εφαρμόστε εκπαιδευτικά εργαλεία, πόρους πολυμέσων και διαδραστικές διαδικτυακές πλατφόρμες για να κάνετε τα μαθήματα πιο δυναμικά και ελκυστικά. Ενσωματώστε βίντεο, διαδραστικά κουίζ, εκπαιδευτικά παιχνίδια και εικονικές προσομοιώσεις για να ενισχύσετε την εμπλοκή και την κατανόηση των μαθητών.
- **Διαφοροποίηση της διδασκαλίας:** Αναγνώριση των διαφορετικών μαθησιακών στυλ, ικανοτήτων και ενδιαφερόντων των μαθητών. Διαφοροποιήστε τη διδασκαλία παρέχοντας πολλαπλές μαθησιακές διαδρομές, προσφέροντας διάφορες δραστηριότητες, υλικά και πόρους που ανταποκρίνονται στις ατομικές ανάγκες.
- **Ενθαρρύνετε την ενεργό συμμετοχή:** Προωθήστε τη συμμετοχή των μαθητών χρησιμοποιώντας στρατηγικές όπως συζητήσεις στην τάξη, ομαδικές εργασίες, συζητήσεις και παιχνίδια ρόλων. Επιτρέψτε στους μαθητές να αναλάβουν την ευθύνη της μάθησής τους, ενθαρρύνοντας τις ερωτήσεις, προσφέροντας επιλογές και εμπλέκοντάς τους στη λήψη αποφάσεων.
- **Συνδέστε το περιεχόμενο με πραγματικές εφαρμογές:** Βοηθήστε τους μαθητές να κατανοήσουν τη συνάφεια και τις πρακτικές εφαρμογές της μάθησής τους, συνδέοντας τις έννοιες με καταστάσεις της πραγματικής ζωής. Δείξτε πώς το θέμα σχετίζεται με τη ζωή, τη σταδιοδρομία και τον κόσμο τους.
- **Παρέχετε ουσιαστική ανατροφοδότηση:** Προσφέρετε έγκαιρη και εποικοδομητική ανατροφοδότηση στους μαθητές, εστιάζοντας στα δυνατά τους σημεία και στους τομείς για βελτίωση. Ενθαρρύνετε την αυτοαξιολόγηση και την ανατροφοδότηση από τους συμμαθητές σας για να ενισχύσετε τη νοοτροπία ανάπτυξης και την αίσθηση της ευθύνης για τη μάθησή τους.
- **Ενσωματώστε τη βιωματική μάθηση:** Οργανώστε εκδρομές, προσκεκλημένους ομιλητές και πρακτικές εμπειρίες εκτός της τάξης για να εκθέσετε τους μαθητές σε νέα περιβάλλοντα, προοπτικές και ευκαιρίες μάθησης. Αυτές οι εμπειρίες μπορούν να κάνουν τη μάθηση πιο απτή και αξιομνημόνευτη.

- **Πρώθηση της δημιουργικότητας και της κριτικής σκέψης:** Ενθαρρύνετε τη δημιουργική έκφραση, την επίλυση προβλημάτων και τις δεξιότητες κριτικής σκέψης μέσω εργασιών ανοικτού τύπου, μάθησης βάσει σχεδίων και ευκαιριών για καινοτομία. Παρέχετε ευκαιρίες στους μαθητές να εξερευνήσουν τα ενδιαφέροντά τους και να επιδιώξουν ανεξάρτητη έρευνα.
- **Επιβραβεύστε επιτεύγματα:** Αναγνωρίστε και επιβραβεύστε τα μικρά και μεγάλα επιτεύγματα των μαθητών. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω προφορικών επαίνων, πιστοποιητικών, εκθέσεων των εργασιών των μαθητών ή εορτασμών σε όλη την τάξη. Η θετική ενίσχυση ενθαρρύνει τη συνεχή δέσμευση και τα κίνητρα.

3. Επαγγελματικός προσανατολισμός και υποστήριξη

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός και η υποστήριξη θα πρέπει να ενσωματωθούν στα προγράμματα σπουδών από τα πρώτα στάδια της εκπαίδευσης. Ο λανθασμένος σχολικός προσανατολισμός ή η παντελής έλλειψη κατεύθυνσης οδηγεί συχνά σε πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Οι μαθητές που ακολουθούν ένα πλάνο σταδιοδρομίας είναι πιθανότερο να παραμείνουν στο σχολείο και να ασχοληθούν περισσότερο με την εκπαίδευσή τους. Ο επαγγελματικός προσανατολισμός μπορεί να αποτελέσει ξεχωριστό

διδακτικό αντικείμενο ή να ενσωματωθεί στο πρόγραμμα σπουδών, για παράδειγμα, στο πλαίσιο πολλών διαφορετικών μαθημάτων. Ο επαγγελματικός προσανατολισμός είναι μια συνεχής διαδικασία που απαιτεί συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών, των συμβούλων, των διοικητικών υπαλλήλων και των οικογενειών των μαθητών. Υποστηρίζοντας ενεργά τις πρωτοβουλίες επαγγελματικού προσανατολισμού, μπορείτε να διαδραματίσετε ζωτικό ρόλο στο να βοηθήσετε τους μαθητές να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις για τη μελλοντική τους σταδιοδρομία.

Ακολουθούν ορισμένες προτάσεις για το πώς μπορείτε να συμβάλλετε στον επαγγελματικό προσανατολισμό στο σχολείο:

- **Ενθαρρύνετε την εξερεύνηση:** Ενθαρρύνετε τους μαθητές να εξερευνήσουν ένα ευρύ φάσμα επιλογών σταδιοδρομίας. Βοηθήστε τους να καταλάβουν ότι υπάρχουν πολυάριθμα μονοπάτια και ότι το να αλλάξουν γνώμη δεν πειράζει. Παρέχετε πηγές όπως βιβλία, ιστότοπους και προσκεκλημένους ομιλητές για να τους ενημερώσετε για διάφορες σταδιοδρομίες.

- **Συνεργαστείτε με συμβούλους σταδιοδρομίας:** Συνεργαστείτε στενά με τους συμβούλους σταδιοδρομίας του σχολείου. Έχουν πείρα στην καθοδήγηση των μαθητών και μπορούν να παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες. Συντονιστείτε μαζί τους για τη διοργάνωση φεστιβάλ καριέρας, εργαστηρίων ή ατομικών συνεδριών συμβουλευτικής.
- **Διευκόλυνση ευκαιριών δικτύωσης:** Οργανώστε επισκέψεις επαγγελματιών από διάφορους τομείς στο σχολείο για ενημέρωση και αλληλεπίδραση με τους μαθητές. Αυτές οι αλληλεπιδράσεις μπορούν να εμπνεύσουν τους μαθητές, να τους παρέχουν γνώσεις από πρώτο χέρι σχετικά με διάφορες σταδιοδρομίες και να τους βοηθήσουν να δημιουργήσουν ένα επαγγελματικό δίκτυο.
- **Διοργανώστε ενημερωτικές συνεδρίες:** Πραγματοποιήστε συνεδρίες όπου επαγγελματίες ή απόφοιτοι μπορούν να μοιραστούν την πορεία της καριέρας τους, τις εμπειρίες και τις συμβουλές τους. Αυτό θα βοηθήσει τους μαθητές να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με τους διάφορους κλάδους και να κατανοήσουν τις δεξιότητες και τα προσόντα που απαιτούνται για διαφορετικές σταδιοδρομίες.
- **Εφαρμογή αξιολογήσεων ικανοτήτων και ενδιαφερόντων:** Υποστηρίξτε τη διοίκηση στην εφαρμογή αξιολογήσεων ικανοτήτων και ενδιαφερόντων των μαθητών. Αυτές οι αξιολογήσεις μπορούν να παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τα δυνατά σημεία, τα ενδιαφέροντα και τις πιθανές επαγγελματικές προτιμήσεις των μαθητών. Χρησιμοποιήστε τα αποτελέσματα για να κατευθύνετε τις συζητήσεις και να παρέχετε εξατομικευμένες συμβουλές.
- **Παροχή ευκαιριών πρακτικής άσκησης:** Προωθήστε συνεργασίες με τοπικές επιχειρήσεις, οργανισμούς ή μέλη της κοινότητας που μπορούν να προσφέρουν ευκαιρίες πρακτικής άσκησης σε φοιτητές. Η πρακτική άσκηση μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να αποκτήσουν πρακτικές γνώσεις, να αναπτύξουν δεξιότητες και να διερευνήσουν επαγγελματικές προοπτικές.
- **Προσφέρετε εργαστήρια σταδιοδρομίας:** Διεξάγετε εργαστήρια για τη σύνταξη βιογραφικού σημειώματος, τις δεξιότητες συνέντευξης, τις στρατηγικές αναζήτησης εργασίας και την επαγγελματική εθιμοτυπία. Εξοπλίστε τους μαθητές με τις δεξιότητες για να περιηγηθούν στην αγορά εργασίας και να επιτύχουν στην επιλεγμένη σταδιοδρομία τους.
- **Διατηρήστε ένα κέντρο πόρων σταδιοδρομίας:** Δημιουργήστε έναν ειδικό χώρο ή μια διαδικτυακή πλατφόρμα όπου οι μαθητές μπορούν να έχουν πρόσβαση σε πηγές που σχετίζονται με την επαγγελματική σταδιοδρομία, συμπεριλαμβανομένων βιβλίων, ιστότοπων, θέσεων εργασίας και πληροφοριών για υποτροφίες. Βεβαιωθείτε ότι οι πόροι ενημερώνονται τακτικά και είναι εύκολα προσβάσιμοι.

- **Πρωώθηση προγραμμάτων καθοδήγησης:** Διευκόλυνση προγραμμάτων καθοδήγησης που συνδέουν τους φοιτητές με επαγγελματίες στους τομείς ενδιαφέροντός τους. Οι μέντορες μπορούν να παρέχουν καθοδήγηση, να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και να βοηθήσουν τους μαθητές να θέσουν στόχους επαγγελματικής σταδιοδρομίας. **Συνεχής αξιολόγηση και βελτίωση:** Να αξιολογείτε τακτικά την αποτελεσματικότητα των πρωτοβουλιών επαγγελματικού προσανατολισμού και να ζητάτε ανατροφοδότηση από τους μαθητές, τους γονείς και το προσωπικό. Χρησιμοποιήστε αυτή την ανατροφοδότηση για να βελτιώσετε και να προσαρμόσετε τον επαγγελματικό προσανατολισμό στις ανάγκες των μαθητών.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 1

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΚΑΡΙΕΡΑΣ: διοργανώστε φεστιβάλ καριέρας όπου οι μαθητές μπορούν να αλληλεπιδράσουν με εκπροσώπους από κολέγια, πανεπιστήμια, επαγγελματικές σχολές και εργοδότες. Σ' αυτά τους δίνεται η ευκαιρία να ενημερωθούν για τα εκπαιδευτικά προγράμματα, τις ευκαιρίες απασχόλησης και τις τάσεις του κλάδου. Θα ήταν επωφελές να αφήσετε τους μαθητές να συμμετάσχουν σε εργαστήρια για να πληροφορηθούν για διάφορες σταδιοδρομίες, να διερευνήσουν τα ενδιαφέροντα και τις δεξιότητές τους και να κατανοήσουν τις εκπαιδευτικές διαδρομές και τις προοπτικές απασχόλησης που συνδέονται με διάφορους τομείς.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ: προσκαλέστε επαγγελματίες από διάφορους κλάδους να μιλήσουν στους μαθητές για την πορεία της καριέρας τους, τις επαγγελματικές τους ευθύνες και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την επιτυχία. Οι συνεντεύξεις μπορούν να προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες και να εμπνεύσουν τους μαθητές.

4. Εξωσχολικές και εξωσχολικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες

Οι εξωσχολικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες, κυρίως όταν οργανώνονται με τους ενδιαφερόμενους φορείς, αφορούν σε δράσεις εκτός του κανονικού σχολικού προγράμματος σπουδών και παρέχουν πρόσθετες μαθησιακές εμπειρίες στους μαθητές. Οι δραστηριότητες αυτές αποσκοπούν στην ενίσχυση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και της προσωπικής ανάπτυξης των μαθητών πέρα από τα όρια της παραδοσιακής μάθησης στην τάξη.

Οι εξωσχολικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες θα πρέπει να συμπληρώνουν το αναλυτικό πρόγραμμα και να μεγιστοποιούν τη συμμετοχή των μαθητών και την κοινωνική ένταξη.

Ακολουθεί μια περιγραφή των κοινών τύπων εξωσχολικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων:

- **Σύλλογοι και οργανώσεις:** Τα σχολεία συχνά προσφέρουν διάφορες λέσχες και οργανώσεις που ανταποκρίνονται σε διαφορετικά ενδιαφέροντα και χόμπι. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν ακαδημαϊκές λέσχες (π.χ. λέσχη μαθηματικών, επιστημονική λέσχη), πολιτιστικές λέσχες (π.χ. δραματική λέσχη, μουσική λέσχη), αθλητικές λέσχες, ομάδες συζήτησης και άλλα. Οι μαθητές μπορούν να ενταχθούν σε αυτές τις λέσχες για να ακολουθήσουν τα χόμπι τους, να αναπτύξουν νέες δεξιότητες και να συμμετάσχουν σε συνεργατικές και δημιουργικές δραστηριότητες με συμμαθητές τους.
- **Αθλητισμός και Άσκηση:** Η συμμετοχή σε αθλητικές ομάδες και φυσική άσκηση εκτός του κανονικού μαθήματος φυσικής αγωγής μπορεί να προσφέρει πολλά οφέλη. Προωθεί τη φυσική κατάσταση, την ομαδική εργασία, την πειθαρχία και τις ηγετικές δεξιότητες. Οι μαθητές μπορούν να ασχοληθούν με διάφορα αθλήματα, όπως ποδόσφαιρο, μπάσκετ, τένις, κολύμβηση, στίβο και πολεμικές τέχνες.
- **Κοινωνική υπηρεσία:** Οι δραστηριότητες κοινωνικής υπηρεσίας περιλαμβάνουν την εθελοντική προσφορά του χρόνου των μαθητών για να βοηθήσουν άλλους και να συνεισφέρουν στις κοινότητές τους. Οι δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνουν τη διοργάνωση εράνων, τη συμμετοχή σε φιλανθρωπικές εκδηλώσεις, τη διδασκαλία σε νεότερους μαθητές, τη βοήθεια σε τοπικά περιβαλλοντικά προγράμματα ή την εθελοντική εργασία σε νοσοκομεία ή γηροκομεία. Η κοινωνική υπηρεσία προάγει την ενσυναίσθηση, την κοινωνική ευθύνη και την αίσθηση του πολιτικού καθήκοντος.
- **Διαγωνισμοί και Ολυμπιάδες:** Διαγωνισμοί και Ολυμπιάδες: Οι διαγωνισμοί και οι Ολυμπιάδες παρέχουν ευκαιρίες στους μαθητές να επιδείξουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους σε διάφορους τομείς. Μπορεί να περιλαμβάνουν ακαδημαϊκούς διαγωνισμούς (π.χ. επιστημονικές εκθέσεις, διαγωνισμούς ορθογραφίας, μαθηματικούς διαγωνισμούς), καλλιτεχνικούς διαγωνισμούς (π.χ. μουσικά φεστιβάλ, εκθέσεις τέχνης) και αθλητικούς διαγωνισμούς. Η συμμετοχή σε αυτές τις εκδηλώσεις προάγει τον υγιή ανταγωνισμό, την κριτική σκέψη, τις ικανότητες επίλυσης προβλημάτων και την επιμονή.
- **Εργαστήρια και προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων:** Τα εργαστήρια και τα προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων που διοργανώνονται επίσης στο σχολείο κατά τη διάρκεια του εξωσχολικού χρόνου προσφέρουν εστιασμένη κατάρτιση σε συγκεκριμένους τομείς ενδιαφέροντος. Αυτά περιλαμβάνουν εργαστήρια κωδικοποίησης, προγράμματα δημιουργικής γραφής, μαθήματα ανάπτυξης ηγεσίας, σεμινάρια STEM, τεχνικής και επιχειρηματικότητας και προγράμματα εμβάθυνσης σε γλώσσες. Οι μαθητές μπορούν να αποκτήσουν νέες γνώσεις, να

τελειοποιήσουν τις υπάρχουσες δεξιότητες και να εξερευνήσουν πιθανές διαδρομές σταδιοδρομίας μέσω αυτών των προγραμμάτων.

➤ **Εκπαιδευτικές εκδρομές:** Οι εκπαιδευτικές εκδρομές παρέχουν ευκαιρίες στους μαθητές να μάθουν έξω από την τάξη, να επισκεφτούν μουσεία, ιστορικά μνημεία, επιστημονικά κέντρα, ζωολογικούς κήπους, βοτανικούς κήπους, βιβλιοθήκες και άλλους εκπαιδευτικούς χώρους. Αυτές οι εμπειρίες προσφέρουν πρακτική μάθηση, προάγουν την περιέργεια και την ανακάλυψη και επιτρέπουν στους μαθητές να συνδέσουν τη θεωρητική γνώση με εφαρμογές στον πραγματικό κόσμο.

Η συμμετοχή σε εξωσχολικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες μπορεί να διευρύνει τους ορίζοντες των μαθητών, να προωθήσει την προσωπική τους ανάπτυξη, να δημιουργήσει κοινωνικές σχέσεις και να αναπτύξει βασικές δεξιότητες ζωής. Οι δραστηριότητες αυτές συμπληρώνουν τη μάθηση στην τάξη και συμβάλλουν σε μια ολοκληρωμένη εκπαίδευση.

5. Μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις

Η μαθητοκεντρική προσέγγιση, επίσης γνωστή ως προσέγγιση με επίκεντρο τον μαθητή, είναι μια εκπαιδευτική φιλοσοφία και μεθοδολογία που θέτει τον μαθητή στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας. Δίνει έμφαση στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών στη μάθησή τους, προωθώντας την αυτονομία, τη δέσμευση και τις δεξιότητες κριτικής σκέψης. Η μαθητοκεντρική προσέγγιση μπορεί να είναι πολύ αποτελεσματική στην πρόληψη της εγκατάλειψης

του σχολείου. Ο εντοπισμός και η αντιμετώπιση των πρώιμων μαθησιακών κενών καθιστά δυνατή την αποτροπή της καθυστέρησης των μαθητών. Επιπλέον, παρέχει πρόσθετη υποστήριξη και πόρους για να βοηθήσει τους μαθητές που αγωνίζονται να καλύψουν το χαμένο έδαφος και να τους δώσει εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους.

Ακολουθεί μια περιγραφή των μαθητοκεντρικών προσεγγίσεων και των βασικών χαρακτηριστικών τους:

➤ **Ενεργητική μάθηση:** Οι μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις ενθαρρύνουν τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά στη μάθηση. Αντί να λαμβάνουν παθητικά πληροφορίες από τους εκπαιδευτικούς, οι μαθητές ενθαρρύνονται να συμμετέχουν, να εξερευνούν και να ανακαλύπτουν τη γνώση μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων, όπως συζητήσεις, ομαδικές εργασίες, πειράματα και έργα.

- **Εξατομικευμένη μάθηση:** Οι μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις αναγνωρίζουν ότι κάθε μαθητής έχει μοναδικά ενδιαφέροντα, ικανότητες και στυλ μάθησης. Οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν να δημιουργήσουν ένα μαθησιακό περιβάλλον που να ανταποκρίνεται στις ατομικές ανάγκες και προτιμήσεις, επιτρέποντας στους μαθητές να μαθαίνουν με το δικό τους ρυθμό και να ασχολούνται με θέματα που τους ενδιαφέρουν.
- **Συνεργασία και ομότιμη μάθηση:** Οι μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις προωθούν συνεργατικά περιβάλλοντα μάθησης, όπου οι μαθητές συνεργάζονται για να λύσουν προβλήματα, να μοιραστούν ιδέες και να μάθουν ο ένας από τον άλλο. Η εξάσκηση δραστηριοτήτων μάθησης από ομότιμους, όπως οι ομαδικές εργασίες και η ανατροφοδότηση από ομότιμους, προάγουν τις δεξιότητες επικοινωνίας, την ομαδική εργασία και τη βαθύτερη κατανόηση του αντικειμένου.
- **Μάθηση βασισμένη σε προβλήματα:** Οι μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις χρησιμοποιούν συχνά στρατηγικές μάθησης βασισμένες σε προβλήματα. Στους μαθητές παρουσιάζονται προβλήματα ή σενάρια του πραγματικού κόσμου που απαιτούν κριτική σκέψη, ανάλυση και δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων. Ενθαρρύνονται να αναζητήσουν ενεργά λύσεις, να ερευνήσουν πληροφορίες και να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους για την επίλυση αυτών των προβλημάτων, προωθώντας τη βαθύτερη κατανόηση του αντικειμένου.
- **Μάθηση βασισμένη στη διερεύνηση:** Οι μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις ενθαρρύνουν τους μαθητές να θέτουν ερωτήσεις, να διερευνούν θέματα που τους ενδιαφέρουν και να αναζητούν ενεργά απαντήσεις μέσω της έρευνας και της διερεύνησης. Οι εκπαιδευτικοί διευκολύνουν τη μαθησιακή διαδικασία καθοδηγώντας τις έρευνες των μαθητών, βοηθώντας τους να αναπτύξουν ερευνητικές δεξιότητες και καλλιεργώντας το αίσθημα της περιέργειας και της εξερεύνησης.
- **Μάθηση βασισμένη στις ικανότητες:** Οι προσεγγίσεις με επίκεντρο τον μαθητή εστιάζουν στην ανάπτυξη σχετικών δεξιοτήτων και γνώσεων, ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία και προωθούν την καλύτερη κατανόηση του αντικειμένου. Βοηθούν, επίσης, να προσαρμοστούν οι ανάγκες και τα μαθησιακά στυλ των μαθητών, καθιστώντας την εκπαίδευση πιο προσσιπή και χωρίς αποκλεισμούς.
- **Αξιολόγηση για τη μάθηση:** Η μαθητοκεντρική προσέγγιση εστιάζει στη συνεχή αξιολόγηση και ανατροφοδότηση για την υποστήριξη της μάθησης των μαθητών. Αντί της αποκλειστικής χρήσης των παραδοσιακών εξετάσεων και των τεστ, χρησιμοποιούνται διαμορφωτικές αξιολογήσεις, όπως εργασίες, παρουσιάσεις, χαρτοφυλάκια και αυτοαναστοχασμός, για να εκτιμηθεί η κατανόηση, η πρόοδος και οι τομείς για βελτίωση των μαθητών.
- **Αυτονομία και ιδιοκτησία των μαθητών:** Οι μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις δίνουν στους μαθητές τη δυνατότητα να αναλάβουν την ευθύνη της μάθησής τους. Ενθαρρύνονται να θέτουν στόχους, να επιλέγουν και να προβληματίζονται σχετικά με τη μαθησιακή τους διαδικασία. Οι

εκπαιδευτικοί ενεργούν ως διευκολυντές και οδηγοί, παρέχοντας υποστήριξη και πόρους και επιτρέποντας στους μαθητές να καθοδηγήσουν τη μάθησή τους.

Συνολικά, οι μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις μετατοπίζουν την εστίαση από ένα δασκαλοκεντρικό μοντέλο σε ένα μοντέλο που δίνει προτεραιότητα στις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και την ενεργό συμμετοχή των μαθητών. Οι προσεγγίσεις αυτές αποσκοπούν στη δημιουργία μαθητών που θα δια βίου θα είναι προετοιμασμένοι να περιηγηθούν σε έναν κόσμο που αλλάζει διαρκώς, προωθώντας την αυτονομία, τη συνεργασία, την κριτική σκέψη και τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων.

6. Παρακολούθηση μαθητών υψηλού κινδύνου

Οι μαθητές μπορεί να περνούν δύσκολες περιόδους στην κοινωνική ή οικογενειακή τους ζωή ή να έχουν αρνητικές σχολικές εμπειρίες που τους βγάζουν εκτός σχολικής πορείας. Η έγκαιρη ανίχνευση μαθησιακών δυσκολιών, κοινωνικο-συναισθηματικής δυσφορίας ή απομάκρυνσης είναι ζωτικής σημασίας - πριν εκδηλωθούν με σχολικές απουσίες ή ακατάλληλη συμπεριφορά. Πέρα από τα "συνηθισμένα" σημάδια εγκατάλειψης του σχολείου, είναι σημαντικό να παρακολουθούνται συγκεκριμένες κατηγορίες μαθητών που στατιστικά κινδυνεύουν περισσότερο να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο.

Η παρακολούθηση των μαθητών υψηλού κινδύνου περιλαμβάνει τη στενή παρατήρηση και αξιολόγηση των μαθητών που διατρέχουν υψηλότερο κίνδυνο ακαδημαϊκών, συμπεριφορικών ή συναισθηματικών προκλήσεων. Η διαδικασία αυτή αποσκοπεί στον προληπτικό εντοπισμό και την αντιμετώπιση πιθανών προβλημάτων για την παροχή κατάλληλης υποστήριξης και παρεμβάσεων. Είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν διαφορετικές μέθοδοι και ρουτίνες, αλλά ο εντοπισμός των μαθητών σε κίνδυνο πρέπει να ακολουθείται από ταχεία και στοχευμένη παρέμβαση. Τρία είναι τα επίπεδα παρέμβασης:

1. Καθολική υποστήριξη - για όλους τους μαθητές.
2. Στοχευμένη υποστήριξη - για ομάδες μαθητών με μέτρια επίπεδα κινδύνου ή ανάγκης.
3. Ατομική υποστήριξη - εντατική παρέμβαση σε υψηλά επίπεδα κινδύνου ή ανάγκης.

7. Πρόσφυγες, μετανάστες και Ρομά

Τα παιδιά που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα εθνικών μειονοτήτων αντιπροσωπεύονται δυσανάλογα μεταξύ των παιδιών με χαμηλές επιδόσεις στο σχολείο και διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου (ESL). Συχνά, κοινωνικοπολιτιστικοί παράγοντες όπως γλωσσικά εμπόδια, διακρίσεις ή (υποτιθέμενες) αναντιστοιχίες στο πολιτισμικό κεφάλαιο μπορεί επίσης να είναι η ρίζα των χαμηλών επιδόσεων.

Τα παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο και τα παιδιά Ρομά, ειδικότερα, συχνά περιθωριοποιούνται πολιτισμικά μέσα στο εκπαιδευτικό σύστημα. Αν και τα συγκριτικά στοιχεία είναι ελάχιστα, τα διαθέσιμα ερευνητικά στοιχεία δείχνουν ότι οι μαθητές με καταγωγή Ρομά είναι πιο πιθανό να εγκαταλείψουν το σχολείο πριν το τελειώσουν. Οι στρατηγικές πρόβλεψης και αντιμετώπισης μπορούν να συμπεριλαμβάνουν μεταξύ των άλλων τα παρακάτω:

- **Δημιουργία ενός φιλόξενου περιβάλλοντος:** Διασφαλίστε ότι το σχολείο καλλιεργεί μια ατμόσφαιρα χωρίς αποκλεισμούς και φιλόξενη για όλους τους μαθητές, ανεξάρτητα από το υπόβαθρό τους. Προωθήστε την ποικιλομορφία και τον σεβασμό για τις διαφορετικές κουλτούρες, γλώσσες και εμπειρίες.
- **Παροχή γλωσσικής υποστήριξης:** Πολλοί μετανάστες μπορεί να αντιμετωπίζουν γλωσσικά εμπόδια. Προσφέρετε προγράμματα γλωσσικής υποστήριξης, όπως γλωσσικά μαθήματα ή δίγλωσσο προσωπικό, για να τους βοηθήσετε να ξεπεράσουν αυτές τις προκλήσεις και να ενταχθούν αποτελεσματικότερα στη σχολική κοινότητα.
- **Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών αναγκών:** Διεξαγωγή αξιολογήσεων για τον προσδιορισμό των εκπαιδευτικών αναγκών και δεξιοτήτων των μεταναστών μαθητών. Αυτό θα σας επιτρέψει να προσαρμόσετε τα εκπαιδευτικά προγράμματα και να παρέχετε τους κατάλληλους πόρους για την υποστήριξη της μάθησης και της ανάπτυξής τους.
- **Προσφορά πολιτιστικού προσανατολισμού:** Βοηθήστε τους μετανάστες μαθητές και τις οικογένειές τους να κατανοήσουν την τοπική κουλτούρα, τα έθιμα και το εκπαιδευτικό σύστημα. Παρέχετε συνεδρίες ή εργαστήρια προσανατολισμού για την εξοικείωσή τους με τις πολιτικές, τις διαδικασίες και τις διαθέσιμες υπηρεσίες υποστήριξης του σχολείου.
- **Διαπολιτισμική εκπαίδευση:** Συμβάλετε στην ανάπτυξη ενός σχολικού κλίματος που εκφράζει θετική εκτίμηση προς το πολιτισμικό υπόβαθρο των μεταναστών και των εθνοτικών μειονοτήτων

των μαθητών και διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των μαθητών μέσω δίγλωσσων συντονιστών και διαπολιτισμικών συμβούλων.

- **Συνεργασία με τους γονείς και τους κηδεμόνες:** Δημιουργήστε αποτελεσματικές διαύλους επικοινωνίας με τους γονείς ή κηδεμόνες των μεταναστών μαθητών. Ενημερώστε τους για την πρόοδο του παιδιού τους, τις δραστηριότητες και τις διαθέσιμες υπηρεσίες υποστήριξης. Ενθαρρύνετε τη συμμετοχή τους στη σχολική κοινότητα και ζητήστε τη συμβολή τους σε θέματα που επηρεάζουν την εκπαίδευση του παιδιού τους.
- **Παροχή συμβουλών, πολιτιστικής διαμεσολάβησης και κοινωνικής υποστήριξης:** Μαθητές μετανάστες μπορεί να αντιμετωπίζουν διάφορες προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων των συναισθηματικών και κοινωνικών προβλημάτων προσαρμογής. Προσφέρετε συμβουλευτικές υπηρεσίες ή συνδέστε τους με δίκτυα υποστήριξης, όπως πολιτιστικές ενώσεις ή κοινοτικές οργανώσεις, οι οποίες μπορούν να παρέχουν εξατομικευμένη βοήθεια.
- **Συνεργασία με εξωτερικούς φορείς:** Αναπτύξτε συνεργασίες με σχετικές κυβερνητικές υπηρεσίες, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις ή κοινοτικές ομάδες που ειδικεύονται στην υποστήριξη των μεταναστών. Αυτές οι συνεργασίες μπορούν να παρέχουν πρόσθετους πόρους και εμπειρογνώμοσύνη για την καλύτερη αντιμετώπιση των αναγκών των μεταναστών μαθητών υψηλού κινδύνου.
- **Παρακολούθηση και αντιμετώπιση των διακρίσεων:** Να είστε σε εγρήγορση για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση τυχόν διακρίσεων ή προκαταλήψεων έναντι των μεταναστών μαθητών. Εφαρμόστε πολιτικές κατά των διακρίσεων και προωθήστε ένα ασφαλές και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον για όλους στη σχολική κοινότητα.
- **Επαγγελματική ανάπτυξη του προσωπικού:** Παρέχετε ευκαιρίες κατάρτισης και επαγγελματικής ανάπτυξης για τους εκπαιδευτικούς και το προσωπικό για την ενίσχυση της πολιτισμικής τους επάρκειας και της κατανόησης των ειδικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες μαθητές. Αυτό θα τους επιτρέψει να παρέχουν καλύτερη υποστήριξη και να προσαρμόζουν ανάλογα τις στρατηγικές διδασκαλίας τους.

8. Μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (SEN) και μαθησιακές δυσκολίες

Η παρακολούθηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και μαθησιακές δυσκολίες είναι ζωτικής σημασίας για την παροχή εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και τη διασφάλιση ότι όλοι οι μαθητές λαμβάνουν την υποστήριξη που χρειάζονται. Η επαρκής υποστήριξη των μαθητών με αναπηρία και μαθησιακές δυσκολίες βασίζεται σε μια συνολική σχολική προσέγγιση, που περιλαμβάνει σαφή εστίαση στη μάθηση για όλους, αναγνώριση των διαφορετικών ειδών επιτευγμάτων (όχι μόνο της ακαδημαϊκής επιτυχίας),

αποτελεσματική και κατανοητή σχολική ηγεσία, συνεργασία των σχολείων με την τοπική κοινότητα και, συμμετοχή των μαθητών και των οικογενειών τους στις αποφάσεις σχετικά με τη μάθησή τους. Ακολουθούν ορισμένα βασικά σημεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη όταν πρόκειται για την παρακολούθηση αυτών των μαθητών σε ένα σχολικό περιβάλλον:

- **Εξατομικευμένα εκπαιδευτικά σχέδια (IEP):** Οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ακολουθούν συχνά ένα εξατομικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που περιγράφει τους συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους, τις προσαρμογές και τις στρατηγικές υποστήριξης. Η τακτική παρακολούθηση βοηθά στην παρακολούθηση της προόδου τους προς την επίτευξη αυτών των στόχων και εντοπίζει τους τομείς στους οποίους απαιτείται πρόσθετη υποστήριξη.
- **Εκτιμήσεις και αξιολογήσεις:** Τα σχολεία μπορούν να χρησιμοποιούν διάφορες εκτιμήσεις και αξιολογήσεις για να μετρήσουν την ακαδημαϊκή, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών με SEN. Οι αξιολογήσεις αυτές μπορεί να είναι επίσημες (τυποποιημένα τεστ) και ανεπίσημες (παρατηρήσεις εκπαιδευτικών, λίστες ελέγχου, χαρτοφυλάκια). Τα αποτελέσματα βοηθούν στην κατανόηση των δυνατών σημείων και των τομέων δυσκολίας του μαθητή.
- **Παρακολούθηση προόδου:** Η συνεχής παρακολούθηση είναι ζωτικής σημασίας για την παρακολούθηση της προόδου των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Μπορεί να περιλαμβάνει τακτική συλλογή και ανάλυση δεδομένων για την αξιολόγηση της ανάπτυξής τους με την πάροδο του χρόνου. Επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να εντοπίζουν τομείς βελτίωσης, να τροποποιούν τις στρατηγικές και να κάνουν τις απαραίτητες προσαρμογές στα εκπαιδευτικά τους σχέδια.
- **Υπηρεσίες παρέμβασης και υποστήριξης:** Η παρακολούθηση επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να εντοπίζουν πότε χρειάζονται πρόσθετες υπηρεσίες παρέμβασης ή υποστήριξης. Μπορεί να περιλαμβάνει εξειδικευμένες μεθόδους διδασκαλίας, υποστηρικτικές τεχνολογίες, υπηρεσίες θεραπείας ή συμβουλευτικής. Η τακτική παρακολούθηση βοηθά στην αξιολόγηση της

Co-funded by
the European Union

αποτελεσματικότητας αυτών των παρεμβάσεων και στην πραγματοποίηση των απαραίτητων προσαρμογών.

- **Ανατροφοδότηση και αναστοχασμός:** Η παρακολούθηση των μαθητών με SEN περιλαμβάνει επίσης την παροχή ανατροφοδότησης και τον προβληματισμό σχετικά με την πρόοδό τους. Οι εκπαιδευτικοί και το προσωπικό υποστήριξης μπορούν να παρέχουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση στους μαθητές, εστιάζοντας στα επιτεύγματά τους και στους τομείς που χρήζουν βελτίωσης. Ο τακτικός αναστοχασμός βοηθά στον εντοπισμό επιτυχημένων στρατηγικών και τομέων, όπου κάποιος μπορεί να χρειάζεται περαιτέρω υποστήριξη.
- **Ένταξη και διαφοροποίηση:** Τα σχολεία θα πρέπει να προσδιορίσουν και να επισημάνουν συγκεκριμένους δείκτες για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος μάθησης χωρίς αποκλεισμούς, όπου οι μαθητές με ειδικές ανάγκες μπορούν να συμμετέχουν πλήρως. Η παρακολούθηση βοηθά στον προσδιορισμό της αποτελεσματικότητας των πρακτικών ένταξης και των στρατηγικών διαφοροποίησης που ανταποκρίνονται στις ατομικές μαθησιακές ανάγκες.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η παρακολούθηση δεν θα πρέπει να επικεντρώνεται αποκλειστικά στις ελλείψεις ή τις προκλήσεις, αλλά επίσης να αναγνωρίζει και να δημοσιοποιεί τα δυνατά σημεία και τα επιτεύγματα των μαθητών με SEN. Στόχος είναι η παροχή στοχευμένης υποστήριξης και η δημιουργία μιας εκπαιδευτικής εμπειρίας χωρίς αποκλεισμούς που μεγιστοποιεί τις δυνατότητές τους.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 1

ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΑ ΣΧΕΔΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: ανάπτυξη εξατομικευμένων σχεδίων εκπαίδευσης που περιγράφουν συγκεκριμένες προσαρμογές, τροποποιήσεις και υποστήριξη για την αντιμετώπιση των μοναδικών μαθησιακών αναγκών των μαθητών. Τα συγκεκριμένα σχέδια παρέχουν εξειδικευμένη διδασκαλία, υποστηρικτικές τεχνολογίες και πόρους για να βοηθήσουν τους μαθητές με δυσκολίες να έχουν πρόσβαση στο πρόγραμμα σπουδών και να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες της τάξης.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ: υλοποίηση αξιολογήσεων δεξιοτήτων και ικανοτήτων για να βοηθήσουμε τους μαθητές να εντοπίσουν τα δυνατά τους σημεία και τους τομείς ενδιαφέροντος. Αυτές οι αξιολογήσεις μπορούν να δώσουν πληροφορίες σχετικά με τις κατάλληλες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές διαδρομές και να βοηθήσουν τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς να ευθυγραμμίσουν ανάλογα τις εκπαιδευτικές τους επιλογές. Η αξιολόγηση αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω έντυπων ή πολυμεσικών ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων.

ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ: παρέχουν καθοδήγηση και υποστήριξη στους μαθητές, βοηθώντας τους να αντιμετωπίσουν ακαδημαϊκές, προσωπικές και κοινωνικές προκλήσεις. Μπορούν να συνεργαστούν στενά με μαθητές που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο, προσφέροντας συμβουλευτική, παρεμβάσεις και συνδέοντάς τους με πόρους για την αντιμετώπιση των αναγκών τους.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ: μπορεί να είναι ένας εκπαιδευτικός που βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν και να προσαρμοστούν στο νέο πολιτισμικό και εκπαιδευτικό τους περιβάλλον, παρέχοντας προγράμματα προσανατολισμού, εκπαίδευση πολιτισμικής ευαισθησίας για το προσωπικό και ευκαιρίες για τους μαθητές να μοιραστούν τον πολιτισμό τους. Είναι απαραίτητο να παρέχει γλωσσική υποστήριξη, εάν χρειάζεται.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ «ΓΕΦΥΡΩΣΗΣ»: έργα που έχουν σχεδιαστεί για να παρέχουν στους μαθητές μια εμπειρία εκτός τάξης, η οποία θα μπορούσε να τους ενδυναμώσει και να τους υποστηρίξει στην επιστροφή τους στο σχολείο ή στη μετάβαση από το σχολείο στην επαγγελματική κατάρτιση ή στην αγορά εργασίας. Η μετάβαση από μια προσέγγιση που βασίζεται στο περιεχόμενο σε μια προσέγγιση που βασίζεται στη μάθηση μέσω της πράξης διεγείρει τα κίνητρα για μάθηση. (π.χ. μαθητεία-πρακτική άσκηση, εργαστήρια STEM, μαθήματα στην τάξη που εναλλάσσονται με εργαστηριακές δραστηριότητες τεχνικής/επαγγελματικής κατάρτισης σε συνεργασία με κέντρα ΕΕΚ ή επιχειρήσεις.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

1. Επικοινωνία και πληροφόρηση

Τα σχολεία παίζουν ένα σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και τη διατήρηση της επικοινωνίας και της ροής πληροφοριών με τους γονείς. Υπάρχουν **διάφορα εργαλεία επικοινωνίας** που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα σχολεία για να προσεγγίσουν αποτελεσματικά τις οικογένειες. Η επιλογή των εργαλείων εξαρτάται από τους πόρους του σχολείου, τις προτιμήσεις των οικογενειών και τη φύση της επικοινωνίας. Είναι, επίσης, σημαντικό να ληφθούν υπόψη ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων και ασφάλειας των εργαλείων επικοινωνίας. Επίσημα εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- **Συναντήσεις γονέων-δασκάλων:** Οργανώστε προσωπικές συναντήσεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών για να συζητήσουν για την πρόοδο των παιδιών, να αντιμετωπίσουν τις ανησυχίες και να θέσουν στόχους. Οι συσκέψεις αυτές παρέχουν την ευκαιρία για λεπτομερή και εξατομικευμένη επικοινωνία.
- **Ενημερωτικά δελτία:** Στέλνετε τακτικά ενημερωτικά δελτία στις οικογένειες, παρέχοντας ενημερώσεις σχετικά με σχολικές εκδηλώσεις, σημαντικές ημερομηνίες, ακαδημαϊκές συμβουλές και άλλες σχετικές πληροφορίες. Τα ενημερωτικά δελτία μπορούν να εκτυπωθούν, να αποσταλούν στο σπίτι ή να διανεμηθούν ηλεκτρονικά μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή σχολικών ιστότοπων.
- **Ιστοσελίδα του σχολείου:** Διατηρήστε ενημερωμένη και κατατοπιστική την ιστοσελίδα του σχολείου, όπου οι οικογένειες μπορούν να βρискουν πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές, τα προγράμματα, τις εκδηλώσεις και τις ανακοινώσεις του σχολείου. Βεβαιωθείτε ότι ο ιστότοπος είναι φιλικός προς το χρήστη και προσβάσιμος για όλες τις οικογένειες.
- **Εφαρμογές για κινητά:** Χρησιμοποιήστε εφαρμογές για κινητά τηλέφωνα ειδικά σχεδιασμένες για τη σχολική επικοινωνία. Αυτές οι εφαρμογές μπορούν να στέλνουν ειδοποιήσεις στα τηλέφωνα των γονέων, παρέχοντας ενημερώσεις σε πραγματικό χρόνο σχετικά με τις σχολικές δραστηριότητες, τις εργασίες, τη φοίτηση και άλλες σημαντικές πληροφορίες.
- **Social Media:** Αξιοποιήστε πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης όπως το Facebook, το Twitter ή το Instagram για να επικοινωνήσετε με τις οικογένειες. Μοιραστείτε τα νέα του σχολείου, φωτογραφίες, επιτεύγματα και υπενθυμίσεις. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούν να αποτελέσουν έναν αποτελεσματικό τρόπο για να προσεγγίσετε ένα ευρύ κοινό και να ενθαρρύνετε τη συμμετοχή των γονέων.
- **Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:** Αξιοποιήστε το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ως μέσο επικοινωνίας, στέλνοντας τακτικές ενημερώσεις, υπενθυμίσεις και ανακοινώσεις απευθείας στις διευθύνσεις

ηλεκτρονικού ταχυδρομείου των γονέων. Βεβαιωθείτε ότι τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είναι συνοπτικά, σαφή και ευανάγνωστα.

- **Μηνύματα κειμένου:** Εφαρμόστε ένα σύστημα ανταλλαγής μηνυμάτων κειμένου για να στέλνετε στους γονείς γρήγορες υπενθυμίσεις, επείγουσες ανακοινώσεις ή πληροφορίες που είναι ευαίσθητες στον χρόνο. Τα μηνύματα κειμένου διαβάζονται συχνά αμέσως, καθιστώντας τα ένα αποτελεσματικό εργαλείο για άμεση επικοινωνία.
- **Αυτοματοποιημένες τηλεφωνικές κλήσεις:** Χρησιμοποιήστε ένα σύστημα αυτοματοποιημένων τηλεφωνικών κλήσεων για την αποστολή σημαντικών μηνυμάτων, όπως κλείσιμο σχολείων, ειδοποιήσεις έκτακτης ανάγκης ή υπενθυμίσεις εκδηλώσεων. Οι αυτοματοποιημένες τηλεφωνικές κλήσεις μπορούν να φτάσουν γρήγορα σε μεγάλο αριθμό οικογενειών.
- **Ψηφιακά χαρτοφυλάκια:** Εφαρμόστε πλατφόρμες ψηφιακών χαρτοφυλακίων όπου οι εκπαιδευτικοί μπορούν να μοιράζονται την εργασία, την πρόοδο και τα επιτεύγματα των μαθητών με τους γονείς. Αυτό δίνει στους γονείς μια εικόνα σε πραγματικό χρόνο της ακαδημαϊκής πορείας του παιδιού τους.

Είναι ωφέλιμο να διεξάγεται έρευνα στις οικογένειες για να κατανοηθούν οι προτιμώμενες μέθοδοι επικοινωνίας και να καταβάλλονται προσπάθειες για να ληφθούν υπόψη οι προτιμήσεις τους, όποτε αυτό είναι δυνατόν. Εκτός από τις επίσημες ρυθμίσεις, απαιτούνται συμπληρωματικά μέτρα για την προσέγγιση διαφορετικών ομάδων γονέων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με διαφορετικές αρχές και διαφορετικά επίπεδα «αποστασιοποίησης» από το σχολείο. Οι προσπάθειες προσέγγισης αυτών των ομάδων-στόχων μπορεί να περιλαμβάνουν:

1. εξατομικευμένες προσκλήσεις,
2. δραστηριότητες προβολής,
3. απασχόληση πολιτιστικών διαμεσολαβητών, μεντόρων και υποστήριξη από τοπικές ΜΚΟ.

Οι διευθυντές των σχολείων και οι εκπαιδευτικοί πρέπει να έχουν ή να αναπτύξουν δεξιότητες σχέσεων και επικοινωνίας. Η επικοινωνία θα πρέπει να εστιάζει στα εξής:

- **Να είναι αμοιβαία, ισορροπημένη και συνεχής.** Από τη μία πλευρά, είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλιστεί ότι οι γονείς και οι οικογένειες λαμβάνουν τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τις σχολικές δραστηριότητες, τις επιδόσεις και την πρόοδο του/των παιδιού/ων τους, ποιες είναι οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες τους ως γονείς και πώς να συμβάλλουν στη μάθηση των παιδιών τους. Από την άλλη πλευρά, τα σχολεία πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις απόψεις των γονέων, συμπεριλαμβανομένων κι εκείνων που συμμετέχουν λιγότερο στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους.

- **Να είναι σαφής** και να λαμβάνει υπόψη το διαφορετικό πολιτιστικό και οικονομικό υπόβαθρο κάθε οικογένειας.
- **Να είναι διαφοροποιημένη** και να απευθύνεται σε ετερογενείς ομάδες γονέων, όπως η πρόσκληση των γονέων να συναντήσουν τους εκπαιδευτικούς, ή πιο άτυπες πρωτοβουλίες, όπως οι συνεδρίες υποδοχής στην αρχή της σχολικής χρονιάς, οι ανοικτές ημέρες και οι προαιρετικές ή εορταστικές δραστηριότητες για την ενίσχυση της επικοινωνίας και της αμοιβαίας κατανόησης, αλλά και η διοργάνωση ενδιάμεσων συνεδριών για την επεξήγηση του προγράμματος σπουδών, των αξιών, της αποστολής του σχολείου και τον επαγγελματικό προσανατολισμό.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 1

ΟΜΑΔΕΣ WHATSAPP: δημιουργήστε μια ειδική ομάδα WhatsApp για την επικοινωνία του σχολείου με τις οικογένειες. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε αυτή την ομάδα για να μοιράζεστε σημαντικές ενημερώσεις, υπενθυμίσεις, ανακοινώσεις και γενικές πληροφορίες σχετικά με τις σχολικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες. Εάν έχετε οικογένειες που μιλούν διαφορετικές γλώσσες, εξετάστε το ενδεχόμενο να χρησιμοποιήσετε τη λειτουργία μετάφρασης του WhatsApp ή να προσφέρετε πολύγλωσση υποστήριξη. Έτσι ελαχιστοποιούνται οι γλωσσικοί φραγμοί και γίνεται εφικτό για όλες τις οικογένειες να κατανοήσουν τις διαμοιραζόμενες πληροφορίες.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ: Οι κατ' οίκον επισκέψεις μπορούν να αποτελέσουν μια ισχυρή στρατηγική για την αντιμετώπιση του φαινομένου της εγκατάλειψης του σχολείου και την εμπλοκή των οικογενειών στην υποστήριξη της εκπαίδευσης των παιδιών τους. Παρέχουν την ευκαιρία να δημιουργηθούν προσωπικές σχέσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών και των οικογενειών και να οικοδομηθεί εμπιστοσύνη με την επίδειξη γνήσιου ενδιαφέροντος για την ευημερία και την επιτυχία του μαθητή. Η κατανόηση του οικογενειακού περιβάλλοντος, του πολιτισμικού υπόβαθρου και της δυναμικής της οικογένειας του μαθητή μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να προσαρμόσουν την προσέγγισή τους, ώστε να υποστηρίξουν καλύτερα τον μαθητή και να αντιμετωπίσουν τυχόν προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίζει. Μετά από μια κατ' οίκον επίσκεψη, είναι σημαντικό να διατηρείται τακτική επικοινωνία με τις οικογένειες και να παρέχεται συνεχής υποστήριξη και παρακολούθηση για την εφαρμογή των στρατηγικών που συζητήθηκαν και την παρακολούθηση της προόδου του μαθητή. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι κατ' οίκον επισκέψεις απαιτούν επαρκή σχεδιασμό, πόρους και κατάρτιση για το προσωπικό του σχολείου. Τα σχολεία θα πρέπει να καθιερώσουν πρωτόκολλα και κατευθυντήριες γραμμές για να διασφαλίσουν την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητα των επισκέψεων στο σπίτι, συμπεριλαμβανομένης της λήψης κατάλληλων αδειών και της τήρησης ηθικών εκτιμήσεων και πολιτικών προστασίας της ιδιωτικής ζωής.

ΚΕΝΤΡΑ «ΑΚΡΟΑΣΗΣ» ΓΟΝΕΩΝ: Ένα κέντρο ακρόασης σε ένα σχολείο για τους γονείς των μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο λειτουργεί ως ειδικός χώρος ή πόρος, όπου οι γονείς μπορούν να εκφράσουν τις ανησυχίες τους, να ζητήσουν υποστήριξη και να λάβουν καθοδήγηση. Στόχος του είναι να παρέχει ένα ασφαλές και φιλόξενο περιβάλλον για τους γονείς, ώστε να μοιραστούν τις απόψεις και τις εμπειρίες τους. Ορίστε έναν ιδιωτικό και άνετο χώρο εντός του σχολείου όπου οι γονείς μπορούν να έχουν εμπιστευτικές συζητήσεις με εκπαιδευμένα μέλη του προσωπικού. Ο χώρος αυτός θα πρέπει να είναι φιλόξενος και να ευνοεί την ανοιχτή επικοινωνία.

Αναθέστε σε εκπαιδευμένα μέλη του προσωπικού, όπως συμβούλους, κοινωνικούς λειτουργούς ή υπεύθυνους διασύνδεσης γονέων, να εργάζονται στο κέντρο ακρόασης. Τα άτομα αυτά θα πρέπει να διαθέτουν άριστες επικοινωνιακές δεξιότητες, ενσυναίσθηση και την ικανότητα να ακούν και να παρέχουν υποστήριξη ενεργά.

Παρέχετε στους γονείς πληροφορίες σχετικά με τους διαθέσιμους πόρους, τόσο εντός του σχολείου όσο και στην κοινότητα, οι οποίοι μπορούν να τους βοηθήσουν στην αντιμετώπιση των ανησυχιών τους. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει συμβουλευτικές υπηρεσίες, ομάδες υποστήριξης, εκπαιδευτικά προγράμματα ή κοινωνικές υπηρεσίες.

Ενθαρρύνετε τους γονείς να παρέχουν ανατροφοδότηση σχετικά με τις εμπειρίες τους στο κέντρο ακρόασης και χρησιμοποιήστε την ανατροφοδότηση αυτή για τη συνεχή βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Παρακολουθήστε τους γονείς για να διασφαλίσετε ότι οι ανησυχίες τους αντιμετωπίζονται και ότι λαμβάνουν την απαραίτητη υποστήριξη.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΓΟΝΕΩΝ: Αν δεν υπάρχει στο σχολείο σας, εφαρμόστε μια διαδικασία υποβολής υποψηφιοτήτων για να εντοπίσετε ενδιαφερόμενους γονείς που επιθυμούν να υπηρετήσουν ως εκπρόσωποι.

Δώστε σαφείς κατευθυντήριες γραμμές και κριτήρια για τον διορισμό, όπως η δέσμευση να παρευρίσκονται στις συναντήσεις, η ικανότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας και το γνήσιο ενδιαφέρον για την υποστήριξη της επιτυχίας των μαθητών.

Ανάλογα με τον αριθμό των ενδιαφερόμενων γονέων, μπορείτε να επιλέξετε τους εκπροσώπους των γονέων ή να πραγματοποιήσετε εκλογές για την επιλογή τους.

Εξασφαλίστε μια δίκαιη και διαφανή διαδικασία, δίνοντας στους γονείς φωνή στον καθορισμό των εκπροσώπων τους.

Παρέχετε πληροφορίες σχετικά με το εκπαιδευτικό σύστημα, τις σχολικές πολιτικές και τις στρατηγικές για την εμπλοκή και την υποστήριξη των μαθητών που βρίσκονται σε κίνδυνο. Ξεκινήστε τακτικές συναντήσεις ή φόρουμ όπου οι εκπρόσωποι των γονέων μπορούν να συνεργαστούν με το προσωπικό του σχολείου, τους διοικητικούς υπαλλήλους και άλλους ενδιαφερόμενους. Οι συναντήσεις αυτές μπορούν να προσδιορίσουν συγκεκριμένες προκλήσεις που συμβάλλουν στη σχολική εγκατάλειψη, να μοιραστούν γνώσεις από την οπτική γωνία των γονέων και να αναπτύξουν από κοινού στρατηγικές και πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Ενθαρρύνετε τους εκπροσώπους των γονέων να υπερασπίζονται τις ανάγκες και τις ανησυχίες των γονέων και των μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο. Μπορούν να λειτουργήσουν ως γέφυρα μεταξύ του σχολείου και των γονέων, επικοινωνώντας αποτελεσματικά τις προκλήσεις και τις συστάσεις στους ενδιαφερόμενους.

Αναγνωρίστε και εκτιμήστε τη συμβολή των εκπροσώπων των γονέων στην καταπολέμηση της σχολικής διαρροής.

Δείξτε την εκτίμησή σας μέσω δημόσιας αναγνώρισης, πιστοποιητικών εκτίμησης ή συμμετοχής στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

2. Συμμετοχή των γονέων στη σχολική διακυβέρνηση

Η άμεση συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων με στόχο τη βοήθεια των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία αποτελεί μια ιδανική κατάσταση. Ωστόσο, θα πρέπει να υπάρξει μια σαφής διάκριση μεταξύ της εμπλοκής των γονέων και της συμμετοχής των γονέων. Πρόκειται για δύο διαφορετικές έννοιες, αν και οι δύο υπάρχουν για να βοηθήσουν το παιδί να επιτύχει στο σχολείο και στη ζωή. Η εμπλοκή των γονέων ισοδυναμεί με τη συμμετοχή των γονέων σε σχολικές δραστηριότητες και προγράμματα. Εδώ οι εκπαιδευτικοί είναι αυτοί που θέτουν τους εκπαιδευτικούς στόχους.

Η σχολική δέσμευση των γονέων είναι ο βαθμός στον οποίο οι γονείς δεσμεύονται να δώσουν προτεραιότητα στις σπουδές των παιδιών τους και να τα υποστηρίξουν στο σπίτι. Η εμπλοκή των γονέων στα σχολεία οδηγεί σε υψηλότερη φοίτηση, ακαδημαϊκές επιδόσεις, καλύτερη επικοινωνία μεταξύ σχολείου και γονέων, ανταλλαγή τεχνογνωσίας και ευημερία των μαθητών. Η ευρεία συμμετοχή των γονέων στις μαθησιακές αποφάσεις και στην οργάνωση του σχολείου και των δραστηριοτήτων του προάγει τη διαφάνεια και την καλύτερη προσαρμογή στις πραγματικές οικογενειακές ανάγκες. Δημιουργεί μεγαλύτερη αίσθηση κοινής ευθύνης γύρω από την εκπαίδευση. Υπάρχουν επίσημες διαδικασίες που διασφαλίζουν τα δικαιώματα των γονέων να συμμετέχουν σε ορισμένες μορφές λήψης αποφάσεων στο σχολείο, π.χ. μέσω της εκπροσώπησης των γονέων σε σχολικές επιτροπές και συμβούλια. Οι γονείς θα πρέπει να ενθαρρύνονται να συμμετέχουν στα διάφορα σχολικά και ταξικά συμβούλια.

Μπορείτε να εφαρμόσετε διάφορες καλές πρακτικές για να εμπλέξετε τις οικογένειες στο σχολείο και να αποτρέψετε τη σχολική διαρροή. Κάθε κοινότητα και σχολείο είναι μοναδικά, οπότε η αξιολόγηση των συγκεκριμένων αναγκών και των διαθέσιμων πόρων για την προσαρμογή αυτών των πρακτικών είναι απαραίτητη. Η τακτική αξιολόγηση και η ανατροφοδότηση από τους γονείς και τους μαθητές μπορούν να βοηθήσουν στην τελειοποίηση αυτών των προσπαθειών και να διασφαλίσουν την αποτελεσματικότητά τους στην πρόληψη της σχολικής εγκατάλειψης.

Επιπλέον, θα πρέπει να λαμβάνετε υπόψη ότι απαιτούνται λιγότερο επίσημες προσεγγίσεις για να εξυπηρετηθούν όλοι οι γονείς. Είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλιστεί ότι οι γονείς και οι οικογένειες που προέρχονται από πιο ευάλωτα κοινωνικοοικονομικά στρώματα εκπροσωπούνται επαρκώς στη λήψη αποφάσεων στο σχολείο. Οι λιγότερο επίσημες συγκεντρώσεις μπορούν να βοηθήσουν στην προσέγγιση και τη συμμετοχή των πιο απομακρυσμένων γονέων στη σχολική ζωή.

Οι διευθυντές των σχολείων είναι σημαντικοί στην προώθηση της συμμετοχής των γονέων μέσω συμμετοχικών διαδικασιών σχεδιασμού και αξιολόγησης.

Οι πρακτικές στρατηγικές που μπορούν να εφαρμοστούν είναι οι εξής:

- **Σύλλογος γονέων:** Ο Σύλλογος Γονέων συνεργάζεται με τον διευθυντή, το προσωπικό και το διοικητικό συμβούλιο για την οικοδόμηση αποτελεσματικών συνεργασιών μεταξύ σχολείου και οικογένειας. Μπορεί να συμβουλεύει τον διευθυντή και το διοικητικό συμβούλιο για θέματα πολιτικής και περιστατικά που μπορεί να απαιτούν αναθεώρηση της σχολικής πολιτικής, π.χ. σχολικός εκφοβισμός, ασφάλεια, εργασία στο σπίτι, εγγραφή, προβλήματα συμπεριφοράς κ.λπ. Άλλα καθήκοντα μπορεί να περιλαμβάνουν την υποστήριξη των γονέων στο σχολείο, την υπόδειξη και οργάνωση εξωσχολικών δραστηριοτήτων και την πρόσκληση ομιλητών για να απευθυνθούν στους γονείς σε επίκαιρα ή σχετικά θέματα.
- **Συμβούλιο γονέων:** Το Συμβούλιο Γονέων είναι μια ομάδα γονέων που εκπροσωπεί όλους τους γονείς του σχολείου. Κάθε γονέας με παιδί στο σχολείο μπορεί να προσφερθεί εθελοντικά να συμμετάσχει στο Συμβούλιο Γονέων. Οι γονείς μπορούν να είναι μέλη του Συμβουλίου Γονέων για όσο χρονικό διάστημα επιλέξουν. Ο ρόλος του Συμβουλίου Γονέων είναι να υποστηρίξει το σχολείο στο έργο του με τους γονείς- να εκπροσωπεί τις απόψεις όλων των γονέων- να προωθή την επαφή μεταξύ του σχολείου, των γονέων, των μαθητών, των παρόχων νηπιαγωγικής εκπαίδευσης και της ευρύτερης τοπικής κοινότητας- να υποβάλλει έκθεση στο Σύλλογο Γονέων (όλοι οι γονείς) τουλάχιστον ετησίως και ακόμη και να συγκεντρώνει χρήματα (εκτός εάν ένας ξεχωριστός Σύλλογος το κάνει αυτό για λογαριασμό του σχολείου).

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 1

ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣ: αναπτύξτε έρευνες ή μηχανισμούς ανατροφοδότησης για τη συλλογή πληροφοριών από τους γονείς σχετικά με σημαντικά θέματα σχολικής διακυβέρνησης. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει διαδικτυακές έρευνες, «κουτιά» προτάσεων ή ανοικτά φόρουμ, όπου οι γονείς μπορούν να μοιραστούν τις σκέψεις και τις προτάσεις τους. Αναλύστε και εξετάστε ενεργά την ανατροφοδότηση που λαμβάνετε, ενσωματώνοντάς την στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΦΥΓΗΣ ΑΝΟΙΚΤΟ ΣΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ: σχηματίστε μια βασική ομάδα από το προσωπικό του σχολείου, τους γονείς και τα μέλη της κοινότητας που δείχνουν έντονο ενδιαφέρον για την αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής. Η ομάδα αυτή θα είναι υπεύθυνη για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της πρωτοβουλίας του συμβουλίου κατά της σχολικής διαρροής.

Καθορίστε με σαφήνεια τους στόχους του συμβουλίου κατά της εγκατάλειψης, όπως η ευαισθητοποίηση σχετικά με τα ποσοστά εγκατάλειψης, η προώθηση της συμμετοχής των γονέων και η εφαρμογή στρατηγικών για την πρόληψη της εγκατάλειψης.

Βεβαιωθείτε ότι οι στόχοι αυτοί ευθυγραμμίζονται με την αποστολή και τους στόχους του σχολείου.

Αποφασίστε τη σύνθεση του συμβουλίου κατά της εγκατάλειψης. Θα πρέπει να περιλαμβάνει εκπροσώπους από διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως γονείς, εκπαιδευτικούς, μαθητές, διευθυντές σχολείων, ηγέτες της κοινότητας και τοπικές οργανώσεις.

Διασφαλίστε την ποικιλομορφία και την εκπροσώπηση διαφορετικών προοπτικών.

Ενθαρρύνετε τις οικογένειες να εκδηλώσουν ενδιαφέρον για συμμετοχή στο συμβούλιο. Προγραμματίστε τακτικές συνεδριάσεις του συμβουλίου κατά της εγκατάλειψης, κατά προτίμηση μία φορά το μήνα ή ανάλογα με τις ανάγκες.

Διασφαλίστε ότι οι συνεδριάσεις είναι χωρίς αποκλεισμούς και παρέχουν ανοιχτή συζήτηση, καταϊγισμό ιδεών και ευκαιρίες για συλλογική λήψη αποφάσεων.

Παρέχετε πόρους, εργαστήρια και ενημερωτικές συνεδρίες για τους γονείς σχετικά με τη σημασία της εκπαίδευσης, τις γονεϊκές δεξιότητες, την ακαδημαϊκή υποστήριξη και τις στρατηγικές επικοινωνίας.

Εξοπλίστε τους γονείς με εργαλεία για να υποστηρίξουν την εκπαίδευση του παιδιού τους και να αντιμετωπίσουν τα πιθανά εμπόδια για την πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου.

3. Συμμετοχή των γονέων στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες

Η εμπλοκή των γονέων αποτελεί κοινή ευθύνη με τους εκπαιδευτικούς για να βοηθήσουν τα παιδιά να επιτύχουν τους εκπαιδευτικούς τους στόχους. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να γνωρίζουν σε ποιο βαθμό οι μαθητές μπορούν να βασίζονται στους γονείς τους και αν οι μαθητές λαμβάνουν καθοδήγηση στο σπίτι. Όσο λιγότερη καθοδήγηση λαμβάνουν τα παιδιά από τους γονείς τους, τόσο μεγαλύτερη εμπλοκή απαιτείται από τον δάσκαλο.

Η ενίσχυση των συνεργασιών οικογένειας-σχολείου και η αύξηση της συμμετοχής των γονέων στη λήψη εκπαιδευτικών αποφάσεων μπορούν να μειώσουν την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Οι γονείς επηρεάζουν τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα των παιδιών τους ενισχύοντας συγκεκριμένες πτυχές της μάθησης που σχετίζεται με το σχολείο. Με τη συμμετοχή τους σε τμήματα της σχολικής εκπαίδευσης των παιδιών, οι γονείς συχνά δίνουν στα παιδιά τους ενδιαφέρον, προσοχή, έπαινο και ανταμοιβές που σχετίζονται με συμπεριφορές θεμελιώδεις για ποικίλες πτυχές της σχολικής επιτυχίας.

Τα σχολεία πρέπει επίσης να δώσουν προσοχή στη συμμετοχή σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες γονέων από διαφορετικές κουλτούρες ή με διαφορετικές εκπαιδευτικές εμπειρίες, ώστε να αυξηθεί ο αριθμός και η ποικιλομορφία των αλληλεπιδράσεων. Κάθε παιδί προέρχεται από διαφορετικό υπόβαθρο, έχει διαφορετικές ανάγκες, πάθη και βαθμούς κατανόησης. Έτσι, η συμμετοχή των γονέων μπορεί να καθοδηγήσει τους εκπαιδευτικούς προς τα σημεία στα οποία πρέπει να εστιάσουν για κάθε παιδί. Είναι ο μόνος τρόπος με τον οποίο ένα παιδί μπορεί να έχει μια επιτυχημένη εκπαιδευτική πορεία.

Μια θετική σχολική κουλτούρα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ευημερία των μαθητών. Σε μια τάξη όπου οι μαθητές στερούνται δέσμευσης, αυτοεκτίμησης, φοβούνται την αποτυχία και δυσκολεύονται να κατανοήσουν το μάθημα, το αποτέλεσμα είναι περισσότερο αρνητικό παρά θετικό. Ωστόσο, όταν οι μαθητές γνωρίζουν ότι υπάρχει υποστήριξη στο σπίτι, στο σχολείο και στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες και ότι οι ανάγκες τους ικανοποιούνται, τα κίνητρα και η αυτοπεποίθησή τους αυξάνονται.

Ορισμένες αποτελεσματικές στρατηγικές είναι η χρήση γονέων ως εθελοντών:

- Να συνοδεύουν εκδρομές ή χορούς, να βοηθούν στις τάξεις (π.χ. να διαβάζουν στην τάξη, να υποστηρίζουν τον δάσκαλο) ή να οργανώνουν μια σχολική εκδήλωση.

- Να μεταφράζουν ενημερωτικά δελτία σε άλλες γλώσσες, να κάνουν τηλεφωνήματα για να ενημερώνουν άλλους για δραστηριότητες που σχετίζονται με το σχολείο ή να επεξεργάζονται υλικό για σχολικές εκδηλώσεις.
- Να βοηθούν σε λέσχες μαθημάτων για το σπίτι και σε εξωσχολικά προγράμματα
- Οργάνωση πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων
- Συμμετοχή σε δραστηριότητες που συνδέονται με την εκπαίδευση και τον επαγγελματικό προσανατολισμό, για παράδειγμα, μιλώντας για το επάγγελμά τους και την εργασιακή τους εμπειρία.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 1

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΕΧΝΗΣ Ή ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ: οργανώστε παρουσιάσεις έργων τέχνης των μαθητών, παραστάσεις ή επιδείξεις ταλέντων, όπου οι οικογένειες μπορούν να συμμετέχουν και να εκτιμήσουν τις δημιουργικές προσπάθειες των παιδιών τους. Με τις παραπάνω ενέργειες προωθείται η αυτοέκφραση, οικοδομείται η αυτοπεποίθηση και ενθαρρύνεται η υποστήριξη των γονέων στις καλλιτεχνικές αναζητήσεις των μαθητών.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΡΙΕΡΑΣ/ΣΥΝΕΔΡΙΑ: προγραμματίστε μια εκδήλωση καριέρας, ένα εργαστήριο ή μια έκθεση όπου οι γονείς μπορούν να μοιραστούν πληροφορίες σχετικά με τα επαγγέλματα και την πορεία της καριέρας τους. Αυτό επιτρέπει στους μαθητές να εξερευνήσουν διάφορες επιλογές σταδιοδρομίας και να αποκτήσουν γνώσεις από τους γονείς τους και άλλους επαγγελματίες.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΝΤΟΡΩΝ: καθιερώστε προγράμματα μεντορικής υποστήριξης όπου γονείς ή μέλη της κοινότητας μπορούν να λειτουργούν ως μέντορες για μαθητές που βρίσκονται σε κίνδυνο. Οι μέντορες μπορούν να παρέχουν καθοδήγηση, υποστήριξη και ενθάρρυνση, λειτουργώντας ως θετικά πρότυπα και βοηθώντας τους μαθητές να παραμείνουν παρακινημένοι να ολοκληρώσουν την εκπαίδευσή τους.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΩΝ: αναγνωρίστε και υποστηρίξτε τα επιτεύγματα των μαθητών και των οικογενειών τους. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τελετές απονομής βραβείων, τελετές αποφοίτησης και άλλες εκδηλώσεις που αναδεικνύουν τη σημασία της εκπαίδευσης και παρακινούν τους μαθητές να παραμείνουν στο σχολείο.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ OPEN HOUSE: όπου οι γονείς και οι οικογένειες καλούνται να επισκεφθούν το σχολείο, να συναντηθούν με τους εκπαιδευτικούς και το προσωπικό και να ενημερωθούν για τα προγράμματα, τις πολιτικές και τις δραστηριότητες του σχολείου.

4. Οικογενειακή μάθηση

Η "οικογενειακή μάθηση" αναφέρεται σε κάθε δραστηριότητα στην οποία συμμετέχουν παιδιά και ενήλικα μέλη της οικογένειας (με όλους να εργάζονται για τα μαθησιακά τους αποτελέσματα) που συμβάλλει σε **μια κουλτούρα μάθησης στην οικογένεια**. Η αύξηση του μορφωτικού επιπέδου των γονέων αποτελεί μια επιτυχημένη προσέγγιση για την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Όταν οι γονείς συμμετέχουν σε δραστηριότητες προσωπικής επιμόρφωσης, προάγονται διάφορες πολιτιστικές και εκπαιδευτικές αλληλεπιδράσεις

εντός της οικογένειας.

Η οικογενειακή μάθηση ενθαρρύνει τα μέλη της οικογένειας να μαθαίνουν μαζί ως οικογένεια και μέσα στην οικογένεια. Μερικές φορές αποκαλείται "διαγενεακή μάθηση". Η μάθηση που λαμβάνει χώρα μπορεί να είναι τυπική ή άτυπη. Περιλαμβάνει τα πάντα, από πιστοποιημένα μακροχρόνια εκπαιδευτικά μαθήματα μέχρι σύντομες οικογενειακές δραστηριότητες διασκέδασης. Οι οικογένειες μπορούν να μαθαίνουν μαζί οπουδήποτε με έμφαση στη διαγενεακή μάθηση. Αυτές οι δραστηριότητες οικογενειακής μάθησης δίνουν τη δυνατότητα στους γονείς να υποστηρίξουν τη μάθηση των παιδιών τους. Θα πρέπει επίσης να υπάρχει μια σειρά από συμπληρωματικά προγράμματα που θα στοχεύουν στις ανάγκες συγκεκριμένων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειών με χαμηλό εισόδημα και των εθνοτικά διαφορετικών ομάδων.

Η οικογενειακή μάθηση επηρεάζει σημαντικά τα παιδιά, τους ενήλικες και την ευρύτερη κοινότητα. Μπορεί να βοηθήσει τις οικογένειες να αντιμετωπίσουν τα μειονεκτήματα και να βελτιώσουν τις ευκαιρίες ζωής τους. Η συμμετοχή της οικογένειας στην ενεργό μάθηση αναπτύσσει την αυτοπεποίθηση και τους δια βίου μαθητές που είναι πιθανό να είναι πιο ευτυχισμένοι, υγιείς, μακροβιότεροι και πλουσιότεροι. Μέσω της οικογενειακής μάθησης, οι γονείς μπορούν να επανασυνδεθούν με την εκπαίδευση και να μεταμορφώσουν τη ζωή τους. Για τους ενήλικες που έχουν απομακρυνθεί από τη μάθηση, προσφέρει μια ευκαιρία να ξαναμπούν στη σκάλα της μάθησης - συχνά επειδή έχουν κίνητρο να βοηθήσουν τα παιδιά τους.

Τα προγράμματα οικογενειακής μάθησης μπορούν να ενθαρρύνουν τους γονείς να προχωρήσουν σε περαιτέρω κατάρτιση, προσόντα και απασχόληση. Η κοινοτική μάθηση είναι ζωτικής σημασίας για την οικογενειακή μάθηση, υποστηρίζοντας και ενδυναμώνοντας τους ενήλικες να κάνουν θετικές αλλαγές μέσω της μάθησης.

Πολλοί επαγγελματίες εργάζονται με οικογένειες σε πλαίσια μάθησης, υποστηρίζοντας την ανάπτυξη των παιδιών, των νέων και των οικογενειών. Περιλαμβάνει δασκάλους, βοηθούς διδασκαλίας, καθηγητές, επαγγελματίες της προσχολικής ηλικίας, επαγγελματίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας, βιβλιοθηκονόμους και όσους εργάζονται στην τοπική αυτοδιοίκηση, σε οικογενειακές δομές, μουσεία, γκαλερί, χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς, μουσικούς χώρους και οργανισμούς τέχνης. Παίζουν καθοριστικό ρόλο στην υποστήριξη της ανάπτυξης των οικογενειών που μαθαίνουν μαζί.

Μερικά παραδείγματα της "οικογενειακής μάθησης":

- **Δραστηριότητες μάθησης γονέων-παιδιών:** οργανώστε δραστηριότητες μάθησης γονέων-παιδιών, όπου γονείς και μαθητές μπορούν να συνεργαστούν σε εκπαιδευτικά έργα ή εργασίες. Μπορούν να περιλαμβάνουν επιστημονικά πειράματα, καλλιτεχνικά έργα ή κοινές ερευνητικές εργασίες.
- **Οικογενειακά προγράμματα γυμναστικής και ευεξίας:** διεξάγετε προγράμματα γυμναστικής και ευεξίας στα οποία συμμετέχουν τόσο οι γονείς όσο και οι μαθητές. Περιλαμβάνονται οικογενειακά μαθήματα γυμναστικής, μαθήματα γιόγκα ή mindfulness ή αθλητικές εκδηλώσεις όπου οι οικογένειες συμμετέχουν ομαδικά.
- **Έργα κοινωνικής προσφοράς:** συμμετοχή οικογενειών και μαθητών σε έργα κοινωνικής προσφοράς που επηρεάζουν θετικά την κοινωνία. Περιλαμβάνει εθελοντική εργασία σε τοπικά καταφύγια, καθαρισμό πάρκων ή διοργάνωση εράνων για φιλανθρωπικούς σκοπούς.
- **Τεχνολογικά εργαστήρια γονέων-μαθητών:** διεξάγετε εργαστήρια όπου γονείς και μαθητές μαθαίνουν μαζί ψηφιακά εργαλεία, προγραμματισμό ή άλλες τεχνολογικές δεξιότητες. Δημιουργήστε διαδραστικούς σταθμούς, όπου οι οικογένειες μπορούν να συμμετάσχουν σε πρακτικά πειράματα, προκλήσεις και δραστηριότητες επίλυσης προβλημάτων.
- **Επιστημονική έκθεση:** διοργανώστε μια επιστημονική έκθεση όπου οι μαθητές και οι οικογένειές τους μπορούν να παρουσιάσουν επιστημονικά πειράματα, ερευνητικά έργα ή καινοτόμες εφευρέσεις. Ενθαρρύνετε τις οικογένειες να εξερευνήσουν επιστημονικές έννοιες μέσω διαδραστικών εκθεμάτων και επιδείξεων.
- **Αθλητικό τουρνουά γονέων-μαθητών:** διοργανώστε ένα φιλικό αθλητικό τουρνουά, όπου γονείς και μαθητές μπορούν να σχηματίσουν ομάδες και να διαγωνιστούν σε διάφορα αθλήματα ή παιχνίδια. Με αυτόν τον τρόπο προωθείται η ομαδικότητα, το αθλητικό πνεύμα και ο υγιής ανταγωνισμός.
- **Έκθεση εξερεύνησης καριέρας:** δημιουργήστε μια εκδήλωση όπου οι οικογένειες θα μπορούν να μάθουν για τις διάφορες επαγγελματικές διαδρομές και να εξερευνήσουν διάφορα

επαγγέλματα. Προσκαλέστε προσκεκλημένους ομιλητές, διοργανώστε εργαστήρια καριέρας και δώστε ευκαιρίες στις οικογένειες να κάνουν ερωτήσεις και να αποκτήσουν γνώσεις για διάφορους κλάδους.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

Οι σχολικές κοινότητες είναι απαραίτητες για μια ολοκληρωμένη σχολική προσέγγιση. Είναι ζωντανές και δυναμικές κοινωνικές ομάδες που αποτελούνται από τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς, τους διοικητικούς υπαλλήλους, τα μέλη του προσωπικού, τους γονείς, επίσης (στον εκπαιδευτικό και κοινωνικό τομέα) από Εκπαιδευτικούς Οργανισμούς, την τοπική αυτοδιοίκηση, τους Οργανισμούς Νεολαίας, τους Οργανισμούς Υγείας και Ευεξίας, τους Πολιτιστικούς Οργανισμούς, τους Οργανισμούς Κοινωνικών Υπηρεσιών, τους Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς και Ιδρύματα, τους Εθελοντικούς Οργανισμούς και τις Επιχειρήσεις και βιομηχανία. Αυτές οι κοινότητες συναντώνται μέσα σε ένα σχολικό περιβάλλον όπου συντελείται μάθηση, ανάπτυξη και εξέλιξη.

Οι σχολικές κοινότητες παρέχουν την αίσθηση του ανήκειν, των κοινών στόχων και της συλλογικής ταυτότητας. Ενισχύουν τη συνεργασία, την ομαδικότητα και τον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ όλων των μελών της. Μαζί, δημιουργούν ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς, προσανατολισμένο στην αγορά εργασίας και υποστηρικτικό που προάγει τη μάθηση, την προσωπική ανάπτυξη και τη συνολική ευημερία για όλους τους εμπλεκόμενους. Η σύνθεση μιας σχολικής κοινότητας μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με το εκπαιδευτικό ίδρυμα. Σε γενικές γραμμές, θα πρέπει να περιλαμβάνει:

1. Διεπιστημονικές ομάδες εντός και εκτός του σχολείου

Οι διεπιστημονικές ομάδες στα σχολεία αναφέρονται σε επαγγελματίες από διάφορους τομείς που συνεργάζονται για την υποστήριξη των ακαδημαϊκών, κοινωνικών, συναισθηματικών και συμπεριφορικών αναγκών των μαθητών.

Οι ομάδες αυτές έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν μια σειρά υπηρεσιών για τη στήριξη των νέων που κινδυνεύουν να βρεθούν σε μειονεκτική θέση στην εκπαίδευση και να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο. Περιλαμβάνει, για

παράδειγμα, εστίαση στη γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών, υποστήριξη της ψυχικής υγείας,

συναισθηματική υποστήριξη, δεξιότητες πρόληψης του εκφοβισμού, προσέγγιση περιθωριοποιημένων οικογενειών και υποστήριξη για την ανάπτυξη γονικών δεξιοτήτων.

Η διεπιστημονική ομάδα πρέπει να αναπτύξει μια συνεκτική προσέγγιση για την αντιμετώπιση των σύνθετων αναγκών και να συμμετέχει σε παρεμβάσεις σε διάφορα επίπεδα: ατόμου, ομάδας, τάξης, σχολείου, οικογένειας και κοινότητας. Αντί κάθε μέλος της ομάδας να εργάζεται ξεχωριστά για την αντιμετώπιση των προτεραιοτήτων του, απαιτείται από όλους να έχουν κοινή αντίληψη των αποτελεσμάτων που θέλουν να επιτύχουν για κάθε μαθητή και να καθορίσουν πώς μπορούν να συνδυάσουν τη συνδυασμένη τεχνογνωσία τους. Με άλλα λόγια, μια στρατηγική και ολιστική προσέγγιση που βασίζεται σε:

- **Συνεργατικό σχεδιασμό:** Οι διεπιστημονικές ομάδες συνεργάζονται για να αναπτύξουν ολοκληρωμένα σχέδια και στρατηγικές για την αντιμετώπιση των ατομικών αναγκών των μαθητών. Μπορεί να περιλαμβάνει εκπαιδευτικούς, διοικητικούς υπαλλήλους, συμβούλους, ειδικούς παιδαγωγούς και άλλους επαγγελματίες που συνεργάζονται για να σχεδιάσουν περιβάλλοντα μάθησης χωρίς αποκλεισμούς και συστήματα υποστήριξης.
- **Σχεδιασμό εξατομικευμένων εκπαιδευτικών σχεδίων:** Οι ομάδες δημιουργούν εξατομικευμένα σχέδια για μαθητές με αναπηρίες ή ειδικές ανάγκες, περιγράφοντας συγκεκριμένους στόχους, προσαρμογές και υπηρεσίες που απαιτούνται για την εκπαιδευτική τους επιτυχία. Τα σχέδια αυτά περιλαμβάνουν τη συμβολή των εκπαιδευτικών, των γονέων, των ειδικών και του μαθητή, εξασφαλίζοντας μια συνεργατική προσέγγιση για την ικανοποίηση των μοναδικών τους απαιτήσεων.
- **Υποστήριξη και παρέμβαση μαθητών:** Οι διεπιστημονικές ομάδες εντοπίζουν τους μαθητές που χρειάζονται πρόσθετη υποστήριξη, είτε ακαδημαϊκή, είτε συμπεριφορική, είτε συναισθηματική, είτε κοινωνική. Μπορούν να εφαρμόσουν στοχευμένες παρεμβάσεις, όπως προγράμματα διδασκαλίας, συμβουλευτικές υπηρεσίες, εκπαίδευση σε κοινωνικές δεξιότητες ή σχέδια διαχείρισης της συμπεριφοράς, για να βοηθήσουν τους μαθητές να ξεπεράσουν τις προκλήσεις.
- **Επαγγελματική ανάπτυξη:** Οι διεπιστημονικές ομάδες συμμετέχουν σε συνεχείς δραστηριότητες επαγγελματικής ανάπτυξης για την ενίσχυση των δεξιοτήτων και των γνώσεων τους. Μπορεί να περιλαμβάνει εργαστήρια, συνέδρια ή εκπαιδευτικές συνεδρίες που εστιάζουν στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, τη διαφοροποιημένη διδασκαλία, την ευαισθητοποίηση σε θέματα ψυχικής υγείας ή την πολιτισμική επάρκεια.
- **Ανάλυση και αξιολόγηση δεδομένων:** Οι ομάδες συνεργάζονται για την ανάλυση των δεδομένων των μαθητών, συμπεριλαμβανομένων των ακαδημαϊκών επιδόσεων, της παρουσίας και της συμπεριφοράς, για τον εντοπισμό τάσεων και τομέων βελτίωσης. Μπορούν να λαμβάνουν

τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με διδακτικές στρατηγικές, τροποποιήσεις του προγράμματος σπουδών ή στοχευμένες παρεμβάσεις για την υποστήριξη της προόδου των μαθητών, χρησιμοποιώντας δεδομένα αξιολόγησης.

- **Εμπλοκή γονέων και κοινότητας:** Οι διεπιστημονικές ομάδες εμπλέκουν ενεργά τους γονείς και την ευρύτερη κοινότητα στην εκπαίδευση. Μπορούν να οργανώνουν συσκέψεις γονέων-καθηγητών, εργαστήρια και προγράμματα προβολής για την καλλιέργεια θετικών σχέσεων, τη συλλογή πληροφοριών και την προώθηση της συνεργασίας σχολείου-σπιτιού για την επιτυχία των μαθητών.
- **Παραπομπή και διαβούλευση:** Οι ομάδες παραπέμπουν τους μαθητές σε εξωτερικούς επαγγελματίες, όπως ψυχολόγους, λογοθεραπευτές, εργοθεραπευτές ή κοινωνικούς λειτουργούς, όταν απαιτείται εξειδικευμένη τεχνογνωσία. Μπορούν επίσης να συνεργαστούν με αυτούς τους επαγγελματίες ζητώντας τη συμβολή και την καθοδήγησή τους σε μεμονωμένες περιπτώσεις.
- **Σχεδιασμό μετάβασης:** Πολυθεματικές ομάδες διευκολύνουν την ομαλή μετάβαση των μαθητών μεταξύ βαθμίδων, σχολείων ή εκπαιδευτικών πλαισίων. Περιλαμβάνει την ανάπτυξη σχεδίων μετάβασης, τη διενέργεια αξιολογήσεων και το συντονισμό με το αρμόδιο προσωπικό για τη διασφάλιση της συνέχειας της υποστήριξης και την ελαχιστοποίηση των διαταραχών.
- **Έρευνα και καινοτομία:** Διεπιστημονικές ομάδες χρησιμοποιούν την έρευνα και καινοτόμες πρακτικές για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων της διδασκαλίας και της μάθησης. Μπορούν να διερευνήσουν νέες διδακτικές μεθοδολογίες, τεχνολογίες ή τεκμηριωμένες προσεγγίσεις, συμβάλλοντας στην εκπαιδευτική πρόοδο και στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών στον τομέα.
- **Προάσπιση πολιτικής:** Οι ομάδες υποστηρίζουν πολιτικές και πρακτικές που προωθούν την ισότητα, τη συμμετοχικότητα και την ευημερία των μαθητών. Μπορούν να συμμετέχουν σε ομάδες συνηγορίας, εκπαιδευτικές επιτροπές ή σε διάλογο πολιτικής για να επηρεάσουν τη λήψη αποφάσεων σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο.

Αυτά τα μέτρα και οι δράσεις υποστηρίζουν τη συνεργατική και ολοκληρωμένη προσέγγιση των διεπιστημονικών ομάδων για την καθοδήγηση της ακαδημαϊκής, κοινωνικής, συναισθηματικής και σωματικής ανάπτυξης των μαθητών εντός ή εκτός σχολικού πλαισίου.

2. Συμπράξεις μεταξύ σχολείου και αγοράς εργασίας

Η ευαισθητοποίηση και η κατανόηση του κόσμου της εργασίας είναι αναπόσπαστο μέρος της εκπαίδευσης. Οι επιχειρήσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη των επιλογών σταδιοδρομίας και στον εμπλουτισμό της μαθησιακής εμπειρίας των νέων. Αυτοί οι ενδιαφερόμενοι φορείς έχουν κάθε συμφέρον να αποτρέψουν τη σχολική εγκατάλειψη, καθώς το γεγονός αυτό ευθυγραμμίζεται με την ανάγκη τους για εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό, απόκτηση ταλέντων, ποικιλομορφία, μείωση του κόστους πρόσληψης, εταιρική κοινωνική ευθύνη,

μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Επιπλέον, αυτού του είδους η συνεργασία παρέχει ευκαιρίες σε μαθητές που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο να αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία. Οδηγεί σε θετικά αποτελέσματα για τους μαθητές που δυσκολεύονται στη θεωρητική μάθηση και ανταποκρίνονται καλύτερα στις πρακτικές εμπειρίες. Ως εκ τούτου, η συνεργασία μεταξύ σχολείων και αγοράς εργασίας είναι απαραίτητη. Η συνεργασία αυτή αποσκοπεί στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης και των πρακτικών δεξιοτήτων και γνώσεων που απαιτούνται στο εργατικό δυναμικό. Τέτοιου είδους συμπράξεις παράγουν σημαντικά οφέλη για όλους τους εμπλεκόμενους: το σημαντικότερο είναι ότι ωφελούν την ευαισθητοποίηση και την εμπειρία των νέων για τον κόσμο της εργασίας, την κατανόηση των εργασιακών απαιτήσεων και των προσδοκιών των εργοδοτών, καθώς και τη συνάφεια της σχολικής εκπαίδευσης με τις ανάγκες των εργοδοτών.

Οφέλη από τη συνεργασία σχολείων και επιχειρήσεων για την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου:

- **Ευθυγράμμιση των προγραμμάτων σπουδών:** τα εκπαιδευτικά ιδρύματα συνεργάζονται με τους εργοδότες για την ευθυγράμμιση των προγραμμάτων σπουδών τους με τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απαιτούνται από την αγορά εργασίας. Διασφαλίζει ότι οι σπουδαστές λαμβάνουν σχετική, επικαιροποιημένη εκπαίδευση που τους προετοιμάζει για το εργατικό δυναμικό.
- **Πρακτική άσκηση, μαθητεία και επισκέψεις σε χώρους εργασίας:** Οι δράσεις αυτές διασφαλίζουν τη μαθησιακή πορεία των μαθητών, γεγονός που τους επιτρέπει να αποκτήσουν πρακτική εμπειρία, να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους σε πραγματικές συνθήκες και να αναπτύξουν δεξιότητες ειδικά για τον κλάδο. Η πρακτική άσκηση και η μαθητεία κάνουν τους μαθητές να συνειδητοποιήσουν ότι η μάθηση είναι ζωτικής σημασίας για την απόκτηση ικανοτήτων.

➤

- **Προσκεκλημένοι ομιλητές και εμπειρογνώμονες του κλάδου:** Οι σχολές προσκαλούν επαγγελματίες από διάφορους κλάδους για να μιλήσουν στους μαθητές, να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και να δώσουν πληροφορίες για τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Αυτό βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν τις διαφορετικές διαδρομές σταδιοδρομίας, τις τάσεις του κλάδου και τις συγκεκριμένες δεξιότητες που έχουν ζήτηση.
- **Εκθέσεις εργασίας και επαγγελματικός προσανατολισμός:** τα εκπαιδευτικά ιδρύματα διοργανώνουν εκθέσεις εργασίας και συνεδρίες επαγγελματικού προσανατολισμού, όπου οι εργοδότες μπορούν να αλληλεπιδράσουν άμεσα με τους φοιτητές. Αυτό διευκολύνει τις ευκαιρίες δικτύωσης, εκθέτει τους φοιτητές σε πιθανές ευκαιρίες απασχόλησης και τους βοηθά να κατανοήσουν τις προσδοκίες της αγοράς εργασίας.
- **Συνεργατικά έργα και έρευνα:** Τα σχολεία συνεργάζονται με επιχειρήσεις και βιομηχανίες σε ερευνητικά έργα, πρωτοβουλίες καινοτομίας και δραστηριότητες επίλυσης προβλημάτων. Αυτό επιτρέπει στους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες του 21ου αιώνα, να εργαστούν σε πραγματικές προκλήσεις για να αποκτήσουν πρακτικές δεξιότητες και να δώσουν τη δυνατότητα στους οργανισμούς να επωφεληθούν από νέες προοπτικές και ιδέες.
- **Συμβουλευτικές επιτροπές:** Οι σχολές μπορούν να συστήσουν συμβουλευτικές επιτροπές που θα απαρτίζονται από εκπροσώπους της αγοράς εργασίας, συμπεριλαμβανομένων εργοδοτών, εμπειρογνομόνων του κλάδου και αποφοίτων. Τα συμβούλια αυτά καθοδηγούν την ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών, τις τάσεις της βιομηχανίας, τις αναδυόμενες δεξιότητες και τις ανάγκες του εργατικού δυναμικού, ώστε να διασφαλίζεται ότι τα εκπαιδευτικά προγράμματα παραμένουν συναφή και ανταποκρίνονται.
- **Επαγγελματική ανάπτυξη για εκπαιδευτικούς:** Τα σχολεία συνεργάζονται με τους εργοδότες για την παροχή ευκαιριών επαγγελματικής ανάπτυξης για τους εκπαιδευτικούς. Αυτό βοηθά τους εκπαιδευτικούς και τους καθηγητές να παραμένουν ενήμεροι για τις εξελίξεις του κλάδου, τις διδακτικές μεθοδολογίες και τις αναδυόμενες απαιτήσεις δεξιοτήτων, επιτρέποντάς τους να προετοιμάζουν καλύτερα τους μαθητές για την αγορά εργασίας.
- **Σχεδιασμός και έρευνα εργατικού δυναμικού:** Τα σχολεία και οι εργοδότες συνεργάζονται για να αναλύσουν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, να εντοπίσουν τα κενά δεξιοτήτων και να σχεδιάσουν ανάλογα τα εκπαιδευτικά προγράμματα. Η συνεργασία αυτή διασφαλίζει ότι η προσφορά εξειδικευμένων αποφοίτων ανταποκρίνεται στη ζήτηση της αγοράς εργασίας, μειώνοντας τα ποσοστά ανεργίας και ενισχύοντας την οικονομική ανάπτυξη.

Η συνεργασία μεταξύ των σχολείων και αγοράς εργασίας προάγει μια αμοιβαία επωφελή σχέση. Βελτιώνει την εκπαιδευτική εμπειρία των μαθητών, εξοπλίζοντάς τους με τις απαραίτητες δεξιότητες για επιτυχημένη απασχόληση, ενώ παρέχει στις επιχειρήσεις ικανό εργατικό δυναμικό ευθυγραμμισμένο με τις ανάγκες τους.

3. Συμπράξεις μεταξύ σχολείων και τοπικών (περιφερειακών) οργανώσεων και δήμων

Οι συμπράξεις μεταξύ σχολείων και τοπικών (και περιφερειακών) οργανισμών και δήμων είναι σχέσεις συνεργασίας που δημιουργούνται για να βελτιώσουν τις εκπαιδευτικές εμπειρίες και να υποστηρίξουν τη συνολική ανάπτυξη των μαθητών. Αυτές οι συμπράξεις ενώνουν εκπαιδευτικά ιδρύματα και εξωτερικούς φορείς για να εργαστούν για την επίτευξη κοινών εκπαιδευτικών στόχων, να μοιραστούν πόρους και να παρέχουν ποικίλες ευκαιρίες μάθησης.

Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου είναι ένα σύνθετο φαινόμενο. Εξαρτάται από διάφορους παράγοντες (όπως ψυχολογικά προβλήματα, προβλήματα υγείας, οικονομικά μειονεκτήματα, οικογενειακά προβλήματα κ.λπ.) Είναι ζωτικής σημασίας να ληφθούν υπόψη όλες αυτές οι πτυχές και να αντιμετωπιστούν με συνοχή. Το είδος της υποστήριξης που χρειάζονται οι μαθητές εξαρτάται από τις ιδιαίτερες περιστάσεις τους και μερικές φορές από μια σειρά παρεμβάσεων σε πολλές διαστάσεις. Αυτό σημαίνει ότι διάφοροι ενδιαφερόμενοι (από διάφορους τομείς, όπως οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, οργανώσεις υγείας, πολιτιστικές οργανώσεις, επιχειρηματικές κοινότητες κ.λπ.) συνεργάζονται με το σχολείο για την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης. Το πολυπαραγοντικό πρόβλημα απαιτεί μια πολυδιάστατη σχολική προσέγγιση. Αυτού του είδους οι συμπράξεις απαιτούν μια πιο ολιστική κατανόηση του τρόπου με τον οποίο τα σχολεία, οι οικογένειες, οι κοινότητες και η κοινωνία των πολιτών μπορούν να συνεργαστούν για να βελτιώσουν τα αποτελέσματα της ζωής των νέων και να καλλιεργήσουν την αυτοεκτίμηση και την αυτοπεποίθησή τους. Απαιτείται, επίσης, μια καλύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο τα σχολεία μπορούν να επηρεάσουν την ευρύτερη κοινότητα, ώστε να επηρεάσουν το οικογενειακό και κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο μαθαίνουν τα παιδιά και οι νέοι. Μ' αυτόν τον τρόπο μπορούν να ωφεληθούν γονείς και οικογένειες από μειονεκτούντα περιβάλλοντα ή γονείς με αρνητικές σχολικές εμπειρίες.

Οφέλη μιας ευρείας εκπαιδευτικής κοινότητας:

- **Δημιουργία συνεργασιών:** Τα σχολεία αναζητούν ενεργά συνεργασίες με τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς, όπως επιχειρήσεις, μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, κοινοτικά κέντρα και κυβερνητικές υπηρεσίες. Εντοπίστε οργανισμούς που ευθυγραμμίζονται με την αποστολή και τους εκπαιδευτικούς στόχους του σχολείου.
- **Συμμετοχή σε κοινά έργα:** Τα σχολεία και οι οργανισμοί συνεργάζονται σε έργα που παρέχουν πραγματικές μαθησιακές εμπειρίες στους μαθητές. Για παράδειγμα, ένα σχολείο θα μπορούσε να συνεργαστεί με μια τοπική περιβαλλοντική οργάνωση για τη δημιουργία ενός κοινοτικού κήπου, όπου οι μαθητές μαθαίνουν για τη βιώσιμη γεωργία και τη σημασία της οικολογικής διατήρησης.
- **Προγράμματα πρακτικής άσκησης και καθοδήγησης:** Τα σχολεία συνεργάζονται με τοπικές επιχειρήσεις και οργανισμούς για την ανάπτυξη προγραμμάτων πρακτικής άσκησης που παρέχουν στους μαθητές πρακτική εργασιακή εμπειρία. Επιπλέον, μπορείτε να δημιουργήσετε προγράμματα καθοδήγησης, συνδέοντας τους μαθητές με επαγγελματίες από διάφορους τομείς που μπορούν να παρέχουν καθοδήγηση και υποστήριξη.
- **Κοινή χρήση πόρων και εμπειρογνωμοσύνης:** Τα σχολεία και οι οργανισμοί μοιράζονται πόρους και εμπειρογνωμοσύνη για να βελτιώσουν τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες. Για παράδειγμα, ένα τοπικό μουσείο θα μπορούσε να παρέχει πρόσβαση στα εκθέματά του και στους ειδικούς του, επιτρέποντας στους μαθητές να μαθαίνουν από πρωτογενείς πηγές ή να συμμετέχουν σε ερευνητικά έργα.
- **Συμμετοχή σε εκδηλώσεις της κοινότητας:** Τα σχολεία συμμετέχουν ενεργά σε τοπικές και περιφερειακές εκδηλώσεις που διοργανώνονται από δήμους και οργανισμούς. Η συμμετοχή αυτή μπορεί να περιλαμβάνει μαθητικές παραστάσεις, εκθέσεις ή παρουσιάσεις που αναδεικνύουν τα talέντα και τα επιτεύγματα του σχολείου.
- **Συνεργατική επίλυση προβλημάτων:** Σχολεία, οργανισμοί και δήμοι συνεργάζονται για την αντιμετώπιση κοινοτικών ζητημάτων. Αναπτύσσουν καινοτόμες λύσεις συνεργαζόμενοι, όπως η πρόληψη της σχολικής διαρροής και της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, η εφαρμογή προγραμμάτων μετά το σχολείο για την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων ή η διοργάνωση κοινών εκστρατειών για την προώθηση της υγείας και της ευεξίας.
- **Ευκαιρίες επιχορήγησης:** Τα σχολεία διερευνούν ευκαιρίες επιχορήγησης από τοπικούς ή περιφερειακούς οργανισμούς και δήμους. Πολλοί οργανισμοί διαθέτουν προγράμματα χρηματοδότησης ειδικά σχεδιασμένα για την υποστήριξη εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών. Μπορείτε να ενισχύσετε τα συνεργατικά σχέδια μέσω μιας τέτοιας οικονομικής υποστήριξης.
- **Συμμετοχή των γονέων και της κοινότητας:** Τα σχολεία ενθαρρύνουν τους γονείς και τα μέλη της κοινότητας να συμμετέχουν ενεργά στις σχολικές δραστηριότητες και να υπηρετούν ως εθελοντές, ενισχύοντας το αίσθημα της κοινότητας και παρέχοντας ευκαιρίες για συνεργασία.

Co-funded by
the European Union

- **Τακτική επικοινωνία και συναντήσεις:** Τα σχολεία δημιουργούν διαύλους επικοινωνίας εντός, εκτός και μεταξύ άλλων σχολείων, οργανισμών και δήμων, συμπεριλαμβανομένων συναντήσεων, ενημερωτικών δελτίων, διαδικτυακών πλατφορμών ή ειδικών επιτροπών για να εξασφαλίζουν συνεχή συνεργασία και ανταλλαγή ιδεών.

Να θυμάστε ότι κάθε συνεργασία είναι μοναδική και είναι σημαντικό να προσαρμοστεί στις συγκεκριμένες ανάγκες και τους πόρους του σχολείου, των οργανισμών και του δήμου. Θα πρέπει, επίσης, να υπάρχουν μηχανισμοί τακτικής αξιολόγησης και ανατροφοδότησης για την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας και του αντίκτυπου των συνεργασιών.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 1

ΣΧΟΛΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΡΡΟΗΣ: ορίστε ένα σχολικό συμβούλιο κατά της σχολικής διαρροής που θα καθορίζει σαφείς στόχους και προτεραιότητες για την πρόληψη της σχολικής διαρροής (όπως η μείωση των ποσοστών διαρροής, η βελτίωση των ποσοστών αποφοίτησης, η προώθηση της δέσμευσης των μαθητών και των ακαδημαϊκών επιτευγμάτων κ.λπ.) Το σχολικό συμβούλιο συνεργάζεται στενά με τους διοικητικούς υπαλλήλους των περιφερειών για να διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή των πρωτοβουλιών πρόληψης της εγκατάλειψης σε όλες τις περιφέρειες. Η συνεργασία αυτή περιλαμβάνει τακτική επικοινωνία, παρακολούθηση της προόδου, παροχή καθοδήγησης και αξιολόγηση του αντίκτυπου των παρεμβάσεων.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕ ΚΟΙΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΦΥΓΗΣ: προσδιορίστε τους βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς που έχουν έννομο συμφέρον να αντιμετωπίσουν τη σχολική διαρροή. Μπορεί να περιλαμβάνει γονείς, εκπαιδευτικούς, διοικητικούς υπαλλήλους, μαθητές, κοινοτικές οργανώσεις, τοπικές επιχειρήσεις και κυβερνητικές υπηρεσίες.

Οργανώστε μια συνάντηση ή ένα φόρουμ όπου οι ενδιαφερόμενοι φορείς μπορούν να συναντηθούν για να συζητήσουν το θέμα της σχολικής διαρροής, τις επιπτώσεις της, τη σημασία της συλλογικής δράσης, να καθορίσουν κοινούς στόχους και να ενισχύσουν τη δέσμευση μεταξύ των ενδιαφερομένων.

Καθορίστε σαφείς και μετρήσιμους στόχους για τους οποίους μπορούν να εργαστούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι. Οι στόχοι αυτοί μπορεί να περιλαμβάνουν τη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης, τη βελτίωση των ποσοστών αποφοίτησης, την αύξηση της δέσμευσης των μαθητών ή την ενίσχυση των συστημάτων υποστήριξης για τους μαθητές που βρίσκονται σε κίνδυνο.

Δημιουργήστε μια επίσημη συμφωνία και ένα σχέδιο δράσης που περιγράφει τις στρατηγικές, τις δραστηριότητες και τις ευθύνες κάθε ενδιαφερόμενου για την επίτευξη των κοινών στόχων. Αναθέστε καθήκοντα, καθορίστε χρονοδιαγράμματα υλοποίησης και βεβαιωθείτε ότι το σχέδιο είναι ρεαλιστικό και εφικτό.

Δημιουργήστε ευκαιρίες για τα ενδιαφερόμενα μέρη να μοιραστούν επιτυχημένες στρατηγικές, παρεμβάσεις και βέλτιστες πρακτικές για την αντιμετώπιση της σχολικής εγκατάλειψης. Μπορείτε να το κάνετε μέσω εργαστηρίων, παρουσιάσεων ή συζητήσεων, όπου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να μάθουν ο ένας από τις εμπειρίες του άλλου και να αναπαράγουν αποτελεσματικές πρωτοβουλίες.

ΕΡΓΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ-ΜΑΘΗΣΗΣ: τα έργα υπηρεσίας-μάθησης μπορούν να ενισχύσουν την αίσθηση του σκοπού, της κοινωνικής ευθύνης και της σύνδεσης των μαθητών με την κοινότητά τους. Τα σχολεία μπορούν να συνεργαστούν με κοινοτικές οργανώσεις για τον εντοπισμό ουσιαστικών έργων που επιτρέπουν στους μαθητές να εφαρμόσουν τις δεξιότητές τους και να συμβάλουν θετικά στην κοινωνία.

ΕΞΩΣΧΟΛΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ: Τα σχολεία μπορούν να προσφέρουν εξωσχολικά προγράμματα που παρέχουν ακαδημαϊκή υποστήριξη, δραστηριότητες εμπλουτισμού και ασφαλή χώρο για τους μαθητές. Τα προγράμματα αυτά μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να ενισχύσουν τις ακαδημαϊκές τους δεξιότητες, να εξερευνήσουν τα ενδιαφέροντά τους και να οικοδομήσουν θετικές σχέσεις με συνομηλίκους και μέντορες.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: όπου εργοδότες, κυβερνήσεις, οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών, εκπαιδευτικά ιδρύματα και άλλοι οργανισμοί συνεργάζονται για μια ανθεκτική αγορά εργασίας.

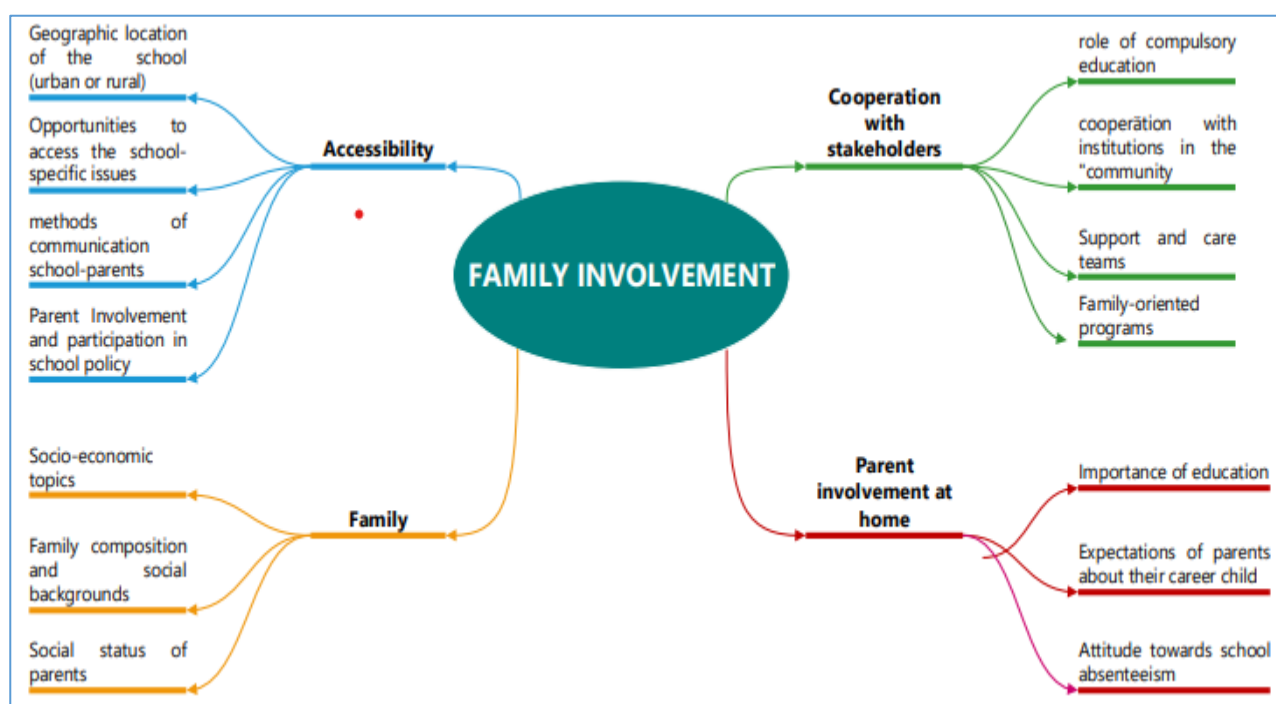
ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΚΑΡΙΕΡΑΣ: Οι εκθέσεις εργασίας, επίσης γνωστές ως εκθέσεις εργασίας, είναι εκδηλώσεις που έχουν σχεδιαστεί για να φέρουν σε επαφή άτομα που αναζητούν εργασία και εργοδότες σε έναν ενιαίο χώρο. Οι εκδηλώσεις αυτές παρέχουν στους εργοδότες μια πλατφόρμα για να παρουσιάσουν τους οργανισμούς τους, να προωθήσουν τις κενές θέσεις εργασίας και να συνδεθούν με δυνητικούς υποψηφίους. Οι εκθέσεις καριέρας πραγματοποιούνται συνήθως σε μεγάλους χώρους, όπως συνεδριακά κέντρα, ξενοδοχεία ή πανεπιστημιούπολεις.

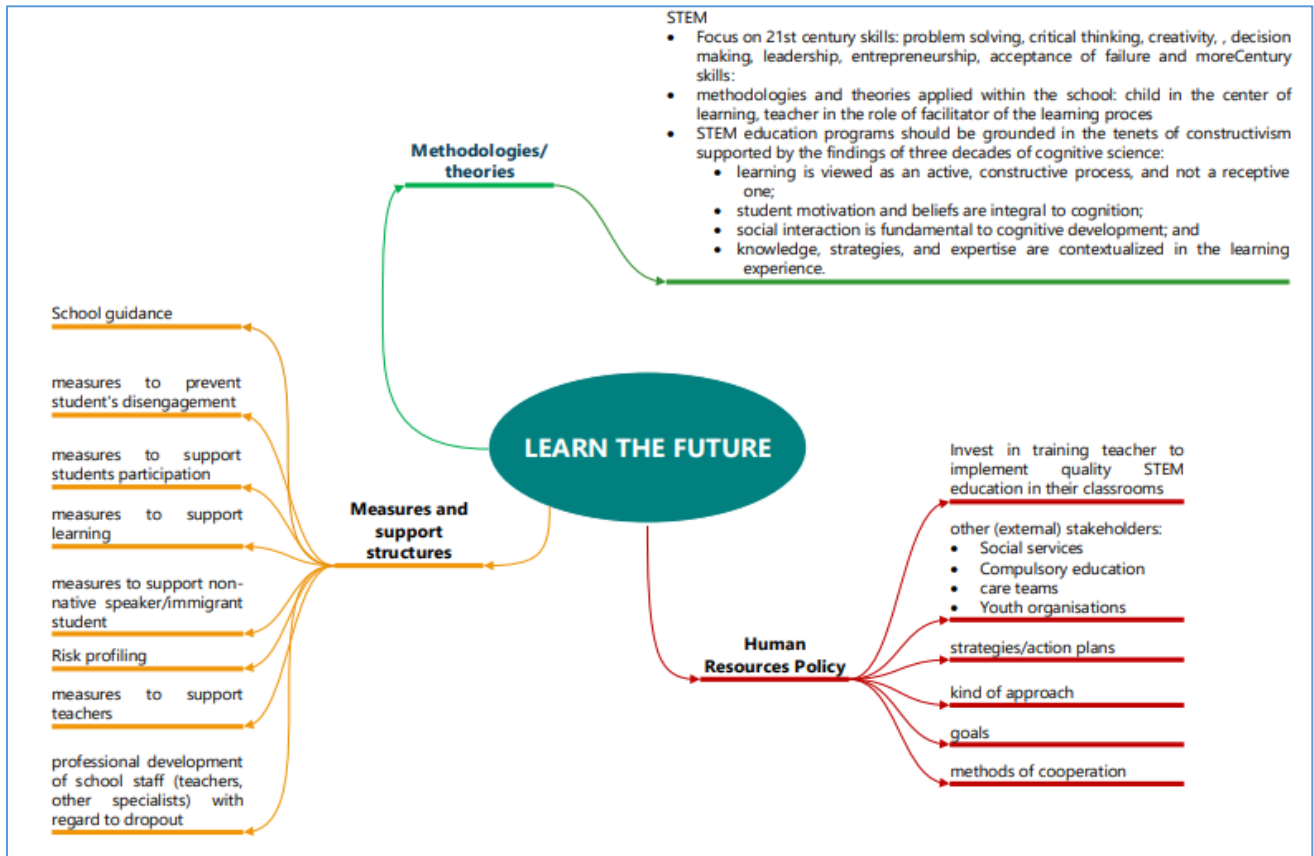
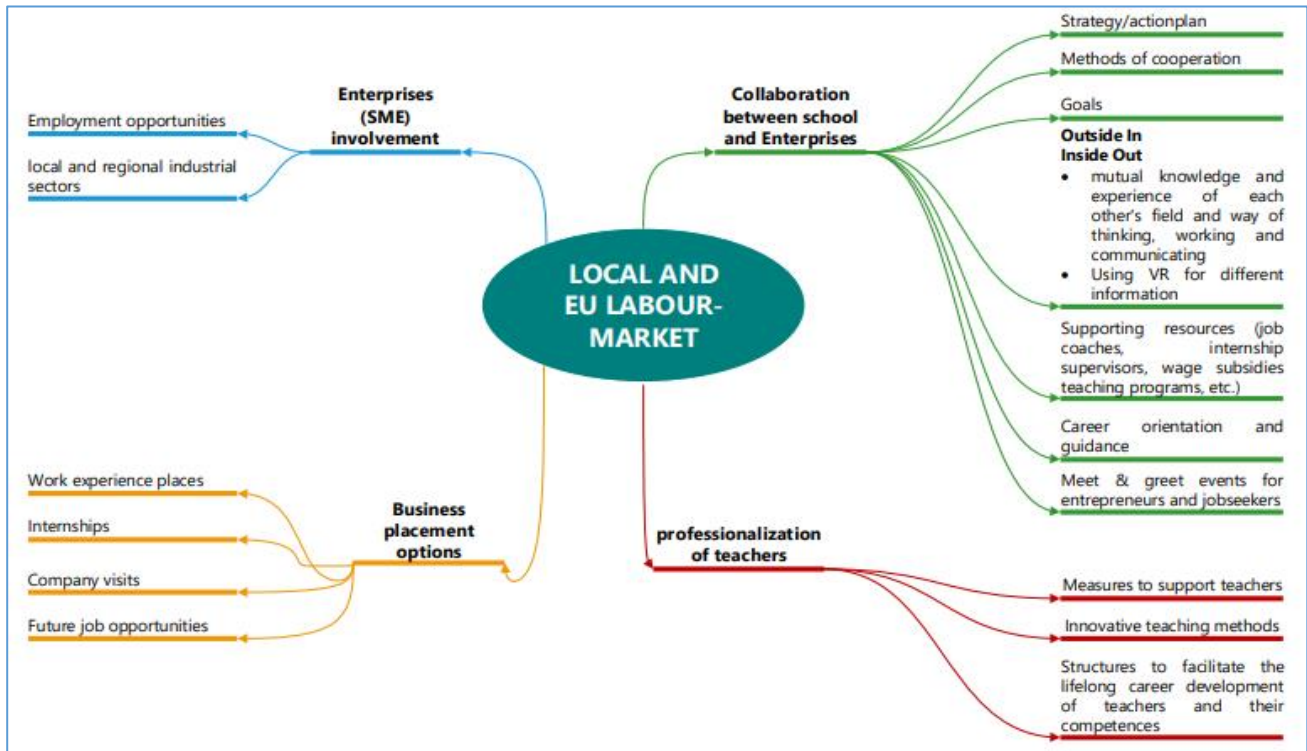
ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ: Η εικονική πραγματικότητα (VR) μπορεί να αποτελέσει μια πολύτιμη εναλλακτική λύση για τις επισκέψεις σε εταιρείες, προσφέροντας καθηλωτικές και διαδραστικές εμπειρίες που προσομοιώνουν περιβάλλοντα του πραγματικού κόσμου. Αλλά η VR μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί ως εναλλακτική λύση για τη διδασκαλία των δεξιοτήτων των εργαζομένων, των διαγνώσεων, των δεξιοτήτων εφαρμογής κ.λπ.

Δ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Αυτό το εγχειρίδιο που συγκεντρώνει τις βέλτιστες πρακτικές για την πρόληψη και την αποφυγή της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες του υποβάθρου για τον σχεδιασμό ενός προγράμματος κατάρτισης (PR4) για τους επαγγελματίες που εμπλέκονται και τους μαθητές που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο.

Από τη συλλογή βέλτιστων πρακτικών και την έρευνα σχετικά με την κατάσταση και τις ανάγκες σε κάθε χώρα εταίρο, προκύπτουν τρεις θεμελιώδεις πυλώνες της κατάρτισης των εκπαιδευτικών: η συμμετοχή της οικογένειας, η αγορά εργασίας και η εκμάθηση του μέλλοντος. Μπορείτε να διαβάσετε τα θέματα που καλύπτονται για κάθε πυλώνα στις παρακάτω εικόνες.

Τα παραπάνω σχεδιαγράμματα αποκαλύπτουν, επίσης, ποιες ικανότητες πρέπει να αναπτύξουν οι επαγγελματίες της εκπαίδευσης για να εντοπίσουν, να αντιμετωπίσουν και να δράσουν κατάλληλα για την πρόληψη της σχολικής διαρροής.

Συμπληρωματικά, η ανάλυση του προφίλ κινδύνου και των διαφόρων παραγόντων που εμπλέκονται σε αυτή τη διαδικασία, μας παρείχαν ένα σαφή προσανατολισμό σχετικά με τον τρόπο σχεδιασμού μιας προτεινόμενης κατάρτισης και προσέγγισης για την υποστήριξη των μαθητών που διατρέχουν τον κίνδυνο της πρόωρης εγκατάλειψης. Στην παραπάνω προσπάθεια εντάξαμε μια ευρεία ποικιλία μεθόδων, εργαλείων και προσεγγίσεων, αναπτύξαμε μαθησιακές δραστηριότητες STEM και δημιουργήσαμε τελικά μια διαδικτυακή πλατφόρμα μάθησης που μπορεί να χρησιμοποιηθεί με ευέλικτο και προσωπικά προσανατολισμένο τρόπο.

Λαμβάνοντας υπόψη την πληθώρα των αιτιών της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και τα διαφορετικά προφίλ μαθητών που διατρέχουν τον κίνδυνο της εγκατάλειψης, δεδομένου ότι κάθε μαθητής είναι ξεχωριστός και έχει διαφορετικές ανάγκες, σκοπός του σχεδιασμού της προτεινόμενης εκπαιδευτικής κατάρτισης είναι να διαθέσουμε στους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές μια ευρεία ποικιλία εργαλείων για την προώθηση πρακτικών μιας ισότιμης εκπαίδευσης, χωρίς αποκλεισμούς.

Τέλος, προστιθέμενη αξία στην παραπάνω εκπαιδευτική κατάρτιση αποτελεί η συνεργασία μεταξύ των χωρών εταίρων του Ευρωπαϊκού Προγράμματος "EARS", ώστε να μοιραστούμε τις ανάγκες κάθε εταίρου και τις καλές πρακτικές και εμπειρίες που μπορούν να εφαρμοστούν ευρέως. Η δημιουργία δικτύων μεταξύ εκπαιδευτικών, εμπειρογνομώνων και ερευνητών, η ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών σχετικά με τον τρόπο προσέγγισης της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και η αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου αποτελούν συμπερασματικά βασικά ζητήματα της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών.

(Το παράρτημα 4 περιλαμβάνει την πλήρη ενότητα κατάρτισης).

Αυτή η έκδοση στοχεύει να προωθήσει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση του προβλήματος της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, τονίζοντας ότι τα σχολεία από μόνα τους δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν αυτό το πρόβλημα. Υπογραμμίζει τη σημασία μιας «προσέγγισης για ολόκληρο το σχολείο», που περιλαμβάνει διευθυντές σχολείων, δασκάλους, μαθητές, γονείς και εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη, που εργάζονται συλλογικά για να βελτιώσουν τη συμμετοχή και την επιτυχία των μαθητών. Το εγχειρίδιο παρέχει πολύτιμες γνώσεις και βέλτιστες πρακτικές για τους εκπαιδευτικούς για να υποστηρίξουν τη συμμετοχή και να αποτρέψουν την εγκατάλειψη των μαθητών αντιμετωπίζοντας τις ψυχολογικές τους ανάγκες, όπως ασφάλεια, ταυτότητα, συμμετοχή, σκοπό και ικανότητα. Επιπλέον, προσφέρει μια προσαρμογή των βέλτιστων πρακτικών από χώρες εταίρους, με στόχο την εξεύρεση ισορροπίας μεταξύ διαφορετικών στρατηγικών, εργαλείων και τεχνογνωσίας για την αποτελεσματική καταπολέμηση των ποσοστών σχολικής εγκατάλειψης.

Πληροφορίες:

<https://www.erasmusears.net/>

<https://www.facebook.com/ProjectEars>

Co-funded by
the European Union

EARS
Educational Agreement as a
Response to School Dropout